

Slovenski VESTNIK



Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celeletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV

CELOVEC, PETEK, 19. DECEMBER 1980

ŠTEV. 51 (1999)

PRVO SREČANJE ZEMLJARIČ-WAGNER:

Za poglobitev odnosov

bo treba rešiti vprašanja, ki so doslej ovirala sodelovanje

Na gradu Strmol pri Kranju je prejšnji teden prišlo do prvega stika med koroškim deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem in predsednikom izvršnega sveta SR Slovenije Janezom Zemljaričem. V obsežnem pogovoru, ki je trajal dobrih pet ur in ki sta mu prisostvovala tudi namestnik predsednika republiškega komiteja SRS za mednarodno sodelovanje Drago Mirošič ter ravnatelj deželnih uradov dr. Lobenwein, sta predsednika obeh vlad izčrpno obravnavala dolgo vrsto vprašanj, ki se nanašajo na odnose med Koroško in Slovenijo oz. Avstrijo in Jugoslavijo. Ob zaključku je deželni glavar Wagner povabil predsednika Zemljariča, naj uradno obišče Koroško, kjer se bodo nadaljevali pogovori o teh vprašanjih.

V razgovoru sta predsednik Zemljarič in deželni glavar Wagner poudarila pomen razvijanja vzajemno koristnega sodelovanja med Slovenijo in Koroško v okviru jugoslovansko-avstrijskih odnosov. Ugotovljeno je bilo, da so dane širše še neizkoriščene možnosti za medsebojno sodelovanje na gospodarskem, kulturnem in znanstvenotehničnem področju. Govora je bilo o takih možnostih na področju energetike, o višjih oblikah gospodarskega sodelovanja, industrijske kooperacije, skupnih vlaganj in sodelovanja na tretjih tržiščih, o razvijanju turistične dejavnosti, o razširitvi stikov med univerzami in drugimi znanstvenimi ustanovami, gle-

dališči ter na področjih likovne umetnosti, šolstva in športa. V tem okviru pa je bil poudarjen tudi pomen izgradnje karavanškega predora.

Kakor je rečeno v skupnem uradnem sporočilu, sta predsednika obširno razpravljala tudi o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem in „izmenjala znana stališča v

zvezi s tem vprašanjem“. Wagner pa je glede tega v razgovoru z novinarji še dodal, da je vztrajal pri „uradnem“ stališču, po katerem Koroška smatra državno pogodbo za izpolnjeno.

Gotovo je na področju odnosov in sodelovanja med Koroško in Slovenijo še veliko neizkoriščenih možnosti in je treba pozdraviti vsako pobudo, ki bi utegnila prispevati k odpiranju novih poti v tej smeri. Vendar pa je prav tako jasno, da si je pri trmastem vztrajanju na stališčih, ki so že doslej ovirala in preprečevala vsak napredek, tudi v bodoče le težko predstavljati „nov začetek“ v smeri bogatenja odnosov in poglobitve sodelovanja. Verjetno bo premalo, da znajo sogovorniki drug drugemu „dobro prisluhniti“ (kako je deželni glavar Wagner ocenil svoj razgovor s predsednikom Zemljaričem), marveč bo poleg deklarativnih izjav treba tudi dejansko nekaj prispevati k temu, da se bo vsaj polagoma odpravilo vse tisto, kar je doslej bremenilo odnose. In da je nerešeno manjšinsko vprašanje slej ko prej taka hipoteka, o tem ni nobenega dvoma.

Za razliko od tistih koroških dejavnikov, ki tega dejstva očitno nočejo vzeti na znanje, so na Dunaju le že spoznali, da manjšinsko vprašanje ne more in ne sme biti cena, za katero bi se urejala druga vprašanja. Predsednik skupščine SFRJ Markovič je med svojim nedavnim obiskom v Avstriji vsekakor zelo jasno povedal, da vprašanje narodnostnega položaja koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov ter vprašanje izpolnitve 7. člena državne pogodbe nikdar ne bodo podredili interesom dobrih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, kajti pomen dobrih odnosov je nasprotno tudi in zlasti v tem, da omogočijo zagotovitev obstoja in razvoja slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji. In ko je svoje avstrijske sogovornike opozarjal na neizpolnjeni člen 7, je predsednik Markovič poudaril, da so potrebni naporji z avstrijske strani, da bo čim prej prišlo do konkretnega izboljšanja manjšinskega položaja.

Pa tudi kancler Kreisky je Wagnerjevo trditev o izpolnjenem členu 7 postavil na laž. Ko se je pogovarjal s članom predsedstva CK ZKJ Stanetom Dolancem (kateri se je udeležil nedavnega kongresa KPA na Dunaju), sta se sogovornika pri obravnavanju avstrijsko-jugoslovanskih odnosov dotaknila namreč tudi odprtih vprašanj mednarodno zagotovljenih pravic slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji. Pri tem sta izrazila upanje, da bo splošen pozitiven razvoj odnosov med državama „bistveno prispeval tudi k hitrejšemu, konkretnemu in učinkovitejšemu reševanju manjšinskih vprašanj“.

Predsednik slovenske vlade

SPREJEL PREDSTAVNIKE KOROŠKIH SLOVENCEV

V torek 16. decembra 1980 je predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Janez Zemljarič v Ljubljani sprejel skupno delegacijo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev.

Predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev je predsednik Zemljarič izčrpno seznanil o vsebini in poteku razgovorov, ki jih je imel v petek 12. decembra na gradu Strmol pri Kranju s koroškim deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem.



ZADOVOLJNE PRAZNIKE IN
MNOGO USPEHOV V NOVEM LETU

vsem bralcem,
naročnikom in sotrudnikom

Slovenski
VESTNIK
UREDNIŠTVO - UPRAVA

Z zaupanjem v novo leto!

Z današnjo številko „Slovenskega vestnika“ se poslavljamo od leta 1980, kajti prihodnja številka bo (zaradi praznikov) izšla že v novem letu — izšla bo kot jubilejna 2000. številka v 35. letu izhajanja našega lista. Dvojnega jubileja ne bomo obhajali s slavljenji, počastili ga bomo delovno, z obsežnejšo številko, v kateri bomo objavili prispevke z različnih področij našega narodnega življenja, pa tudi iz širšega dogajanja.

Le to, od katerega se poslavljamo, je bilo v znamenju cele vrste obletnic takih dogodkov, ki so odločilno posegli v življenje naše narodnostne skupnosti. Bila je 35-letnica zmage nad fašizmom in osvoboditve naše domovine, h kateri smo tako z oboroženo protifašistično borbo kot z nepopisnim trpljenjem našega ljudstva doprinesli tudi koroški Slovenci. Bila je 25-letnica podpisa avstrijske državne pogodbe, v kateri so nam bile kot priznanje za naš prispevek v boju proti fašizmu mednarodno zagotovljene pravice kot jamstvo našega obstoja in razvoja. Bila pa je tudi 60-letnica koroškega plebiscita, ob kateri je bilo uradno povedano, da „čas še ni dozorel“ za uresničitev dejanskega mirnega sožitja dveh enakopravnih narodov v deželi.

Tako na pragu novega leta lahko ponovimo ugotovitev, ki jo je ob letošnji 25-letnici Zveze slovenskih organizacij na Koroškem zapisal njen predsednik dr. Franci Zwitter: da koroška, pa tudi splošna avstrijska uradna politika nista razumeli znakov časa in da sta zavrnili nudeno roko za sporazumno rešitev sedaj že 60 let latentnega nerešenega vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

To za nas pomeni, da bomo morali še naprej vlagati vse sile za uresničevanje pravic, ki so zapisane v členu 7 državne pogodbe. Nadaljevali bomo morali boj v duhu tiste akcijske enotnosti, ki je pred 25 leti privedla do skupne Spomenice koroških Slovencev, katera je slej ko prej osnova vseh naših narodnostnih prizadevanj. Ravno v tem pa je obveznost in tudi jamstvo, da se bomo enotno in uspešno uprli vsem poskusom, ki se množijo s ciljem, da bi nas razdrojili ter po stari izkušeni metodi „divide et impera“ igravali enega proti drugemu. Izogibati se moramo tako ozkim bodisi osebnim ali „strankarsko“ pobarvanim ambicijam znotraj naše skupnosti, kakor se moramo upirati težnjam od zunaj, ki bi nas s pritiski in izsiljevanji hoteli ukleniti v jarem tristrankarskega pakta, da bi jasna mednarodna zaščitna določila zamenjali za dvomljivo, v praksi skrajno restriktivno in diskriminacijsko zakonsko ureditev, ki je osnovana na načelu preševanja ter pomeni kričevo zožitve krajev in vsebinske enakopravnosti našega človeka na avtohtoni področni zemlji.

Najnovejši poskus te vrste je „širokogrudna“ ponudba deželnega glavarja Wagnerja, po kateri bi bila strankarska nesveta trojica pripravljena „priznati“ obe osrednji slovenski organizaciji, če bi bili le-ti pripravljeni, da se „legalizirata“ s tem, da vstopita v sovet. Na take in podobne namere je treba zelo jasno odgovoriti: ZSO in NSKS nista ilegalni organizaciji, ki jima je treba šele priznati legalnost; tudi nista nezakonski otrok, ki mu je treba poskrbeti zakonitega očeta — ZSO in NSKS sta osrednji organizaciji koroških Slovencev in njihovo legitimno predstavništvo, ki uživa zaupanje našega ljudstva, to pa je najboljša legalizacija, kakršne jima nihče drugi ne more dati.

V tem smislu bomo tudi v novem letu morali nadaljevati naš boj na podlagi že znanih stališč — v zaupanju v lastne sile; v povezavi z vsemi resničnimi demokrati iz vrst večinskega naroda, s katerimi že v solidarnostnem in taborskem gibanju iščemo nove poti sožitja in medsebojnega razumevanja; in v tesni naslonitvi na matični narod in njegovo državo, pri čemer pozdravljamo izboljšanje odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo v tistem smislu, kot ga je ob nedavnem obisku na Dunaju izrazil predsednik skupščine SFRJ Markovič, ko je dejal, da Jugoslavija vprašanje izpolnitve člena 7 nikdar ne bo podredila interesom dobrih odnosov, katerih pomen je tudi in zlasti v tem, da omogočijo zagotovitev obstoja in razvoja slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji.

Rado Janežič

Praznik naše pesmi



Ob prvi obletnici smrti Pavla Kernjaka je priredila Slovenska prosvetna zveza minulo nedeljo v celovškem Domu glasbe „Revija Kernjakovih pesmi“, ki je izzvenela kot edinstven praznik naše pesmi. Blizu 400 aktivnih prosvetašev je sodelovalo v sporedu, ki je prikazal bogastvo, širino in globoko izpoved Kernjakove pevске in glasbene ustvarjalnosti; 19 pevskih zborov in skupin iz različnih predelov južne Koroške je demonstriralo ljubezen do slovenske koroške pesmi; daleč nad 1000 ljudi se je zbralo iz vseh krajev naše zemlje, da z zvestobo tej pesmi izpričajo tudi zvestobo rodu in jeziku.

O prireditvi, ki so jo obiskali tudi številni častni gostje, obširno poročamo na 4. strani današnje številke.

Vsi prisrčno vabljeni na jubilejni

30. Slovenski ples

Ki bo v soboto 10. januarja 1981 s pričetkom ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice v Celovcu

Za pels in zabavo bosta igrala:

- Veliki plesni orkester RTV Ljubljana (dirigent Jože Privšek) pevka solista Moni Kovačič in Janko Ropret
- Celjski instrumentalni kvintet, pevka solista Zinka Gluvič in Slavko Kranjc
- V kulturno-umetniškem sporedu: revija popevkarjev in nastop baletne skupine celovškega mestnega gledališča

Vstopnice po 60 šilingov v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni Slovenske prosvetne zveze in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu ali pa pri večerni blagajni.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Položaj in zaščita manjšin v luči znanstvenega posveta

Minuli teden je bil — kakor smo v našem listu že poročali — na Brdu pri Kranju znanstveni posvet pod naslovom „Problem razvijanja položaja in zaščite manjšin v sistemu OZN v luči jugoslovanskega osnutka deklaracije o pravicah narodnih, etničnih, jezikovnih in verskih manjšin“. Posvet so pripravili jugoslovanski znanstveni inštituti, ki se v okviru svojega znanstvenega delovanja ukvarjajo pretežno oz. tudi z nacionalnimi in posebej še manjšinskimi vprašanji. Seveda se posveta niso udeležili le sodelavci teh inštitutov, temveč tudi drugi znanstveni in družbenopolitični delavci, ki delajo na področju manjšinske problematike. Med udeleženci posveta so bili tudi zastopniki zamajskih Slovencev iz Avstrije in Italije.

Posvet je bil razdeljen na šest tematskih sklopov. V prvem sklopu so razpravljali o že sprejetih mednarodnih aktih v sistemu OZN ter na regionalni in bilateralni ravni; drugi tematski sklop je bil posvečen različnim vidikom zaščite, tretji subjektu zaščite, četrta jugoslovanski izkušnjam na področju manjšinske zaščite, peti izkušnjam v posameznih geografskih področjih, v zadnjem tematskem sklopu pa so referati orisali vlogo manjšin v mednarodnem sodelovanju.

Osnutek deklaracije pravic oseb, ki pripadajo nacionalnim, etničnim, jezikovnim in verskim manjšinam, ki jo predlaga Jugoslavija, v svojih členih predvideva zlasti pravico manjšin do obstoja in razvijanja lastnih nacionalnih, etničnih, jezikovnih in drugih posebnosti. To pomeni, da bi imele manjšine pravico do razvoja lastne kulture, izobraževanja, jezika, tradicije in običajev. V okviru teh pravic naj bi še posebno prišla do izraza tudi pravica manjšin do družbeno-ekonomskega razvoja, ki doslej ni upoštevana v mednarodnih in meddržavnih sporazumih. Deklaracija, ki naj bi jo osvojile članice OZN, pa govori tudi o pravici manjšin do razvijanja ekonomskih, kulturnih in družbenih vezi s svojimi rojaki v matični državi. Tudi ta vidik v sistemu zaščite manjšin do sedaj ni upoštevan, čeprav so manjšinski kongresi v dobi med obema svetovnima vojnama stalno razpravljali tudi o tem vprašanju.

Ravnatelj inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani mag. Silvo Devetav je v svojem referatu orisal prizadevanja Jugoslavije za pravice manjšin v okviru OZN ter menil, da ima akcija za sprejem

podobne predstavljajo najpomembnejša in najkonkretnejša manjšinsko varstvena določila mednarodnega značaja znotraj avstrijske zakonodaje.

Marija Ambrožič-Počkar je v svojem prispevku naglasila ekonomski vidik pri obravnavanju pravice manjšin do zaščite in razvoja. Pri tem je poudarila potrebo po ekonomskem pospeševanju teritorijev, kjer manjšine žive, in se dotaknila tudi razslojevanja kmečkega prebivalstva, vprašanja koriščenja zemlje, ki je v rokah pripadnikov manjšin, ter cele vrste drugih vprašanj. Trije predavatelji — Albina Lük, Inka Štrukelj in Tihomir Dumančič — so spregovorili o kulturnih, šolskih in jezikovnih aspektih manjšinskega vprašanja, pri čemer je bil zlasti zanimiv prikaz problematike od dvojezičnosti do jezikovne asimilacije. Slobodan Milenkovič je razpravjal o zabranitvi vsake propagande, ki ima cilj ogroziti obstoj manjšin. O manjšinah in načelu pravice narodov do samoodločbe je spregovoril Ernest Petrič in pri tem stavil vprašanje, ali mednarodno varstvo manjšin more vzpodbujati separatistične težnje. O jugoslovanskih izkušnjah pri reševanju manjšinskih vprašanj so spregovorili Koča Jončič, Jovan Djordjevič, Živko Šurčulija ter Ibrahim Bakič. Ob prikazih izkušenj v posameznih geografskih področjih se je najbolje videlo, s kakimi problemi se bodo morali še spoprijeti predlagatelji deklaracije. Države v razvoju imajo celo vrsto nerešenih nacionalnih vprašanj, ki so dediščina kolonialnega sistema.

O vlogi manjšin v mednarodnem sodelovanju je poleg drugih spregovoril tudi Teodor Domej, sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu. Sprejetje deklaracije nasploh bi pomenilo nadaljnje uzeveščanje pravic manjšin, je dejal in menil, da je treba videti napredek tudi v predvidenem obsegu pravic manjšin do stikov z matičnim narodom. Poleg kulturnih in družbenih vezi se enakovredno pojavljajo ekonomske vezi, kar pomeni, da je vidno prodrlo spoznanje, da manjšinsko vprašanje ni le kulturno-jezikovno-šolsko vprašanje, ampak hkrati tudi gospodarsko, socialno in politično.

Referati posveta naj bi že v doglednem času izšli v posebnem zborniku.

Im Namen der Republik!

12 U 190/78-18

Das Bezirksgericht Klagenfurt hat durch den Richter Dr. Kaiser, in Gegenwart der Schriftführerin VB Kogler und des Vertreters der Privatanklägerin „Styria“ Steirische Verlagsanstalt, Dr. Ingo Theyer, Rechtsanwalt in 9020 Klagenfurt, im Beisein des Chefredakteurs der Kärntner Ausgabe der „Kleinen Zeitung“, Heinz Stritzl, in Abwesenheit des Beschuldigten Andrej Kokot, jedoch in Anwesenheit seines Machthabers Dr. Franz Zwitler, Rechtsanwalt in 9020 Klagenfurt (dieser auch als Vertreter des Haftungsbeitrags Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten), am 29. 2. 1980 über die Privatanklage der „Styria“ Steirischen Verlagsanstalt als Herausgeberin der „Kleinen Zeitung“ wegen des Vergehens nach § 30 Pressegesetz verhandelt und zu Recht erkannt:

Der Beschuldigte Andrej Kokot, geb. am 23. 11. 1936, verheiratet, Angestellter, ist

schuldig,

er hat im März 1978 in Klagenfurt als Verantwortlicher Redakteur der periodischen Druckschrift „Slovenski vestnik“ dadurch, daß er die Veröffentlichung des in der Nummer 10 des „Slovenski vestnik“ vom 10. 3. 1978 auf Seite 2 in slowenischer Sprache abgedruckten Artikels mit der Überschrift „Der Partisanenemblem“, in dem die „Kleine Zeitung“ einer verächtlichen Gesinnung geziehen und eines unehrenhaften Verhaltens beschuldigt wird, welches geeignet ist, sie in der öffentlichen Meinung herabzusetzen, und zwar insbesondere durch die Textstelle:

„Dieses Denkmal hat damals eine Welle nationalistischer und neonazistischer hetzerischer Angriffe ausgelöst, noch besonders in der Kleinen Zeitung... Den Höhepunkt aber erreichte diese Hetze mit der verbrecherischen Sprengung des Denkmals am 10. 9. 1953.“

dessen Inhalt somit eine strafbare Handlung gegen die Ehre begründet, zulief und nicht verhinderte, jene Sorgfalt vernachlässigt, bei deren pflichtgemäßer Anwendung die Aufnahme des strafbaren Inhaltes unterblieben wäre.

Der Beschuldigte hat hierdurch das Vergehen der Vernachlässigung der pflichtgemäßen Sorgfalt als Redakteur nach dem § 30 Abs. 1 Pressegesetz begangen und wird hierfür nach dem § 30 Abs. 4 Pressegesetz zu einer Geldstrafe von 30 (dreißig) Tagessätzen à S 100.— [zusammen S 3.000.—], im Unbringlichkeitsfalle zu 15 Tagen Freiheitsstrafe, gemäß § 30 Abs. 4, 29 Abs. 2 Pressegesetz zur Bezahlung einer Geldbuße von S 1.000.— an die Privatanklägerin „Styria“ Steirische Verlagsanstalt und gemäß § 389 SPO zum Ersatz der Kosten des Strafverfahrens

verurteilt.

Gemäß § 43 Abs. 1 Pressegesetz wird auf Veröffentlichung dieses Urteiles in deutscher oder slowenischer Sprache in der ersten oder zweiten Nummer der periodischen Druckschrift „Slovenski vestnik“, nachdem das Urteil rechtskräftig geworden ist, in der im § 23 Pressegesetz vorgeschriebenen Weise erkannt, widrigenfalls die periodische Druckschrift „Slovenski vestnik“ nicht mehr erscheinen darf.

Gem. § 5 Abs. 2 Pressegesetz haftet der Herausgeber und Eigentümer der periodischen Druckschrift „Slovenski vestnik“, der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten, zur ungeteilten Hand mit dem Verurteilten für die Einbringung der Geldstrafe, der Geldbuße und der Kosten des Strafverfahrens.

Proti tej obsodbi je bil pravočasno vloženo priziv, o katerem je prizivni senat celovškega deželne sodišča razpravljalo na obravnavi dne 2. decembra 1980 pod predsedstvom podpredsednika deželne sodišča dr. Kuglerja (prisodnika dvorni svetnik dr. Schumi in dr. Weratschnig). Priziv je bil zavrnjen

in v celoti potrjena prva obsodba. Spričo dejstva, da prizivno sodišče ni upoštevalo nobenega argumenta iz 20 strani obsežnega prizivnega spisa, se je pravni zastopnik našega lista odvetnik dr. Franci Zwitler odrekal pravici do zaključnega zagovora.

RUSSELLOVO SODIŠČE:

V imenu človeštva obsodilo uničevanje Indijancev

V prvem tednu decembra je v Rotterdamu na Nizozemskem zasedalo tako imenovano „Russellovo sodišče“, imenovano po znanem angleškem filozofu in borcu za človečanske pravice Bertrandu Russellu.

Tokrat je forum, ki ga sestavljajo ugledne osebnosti raznih narodnosti iz vsega sveta, obravnaval vprašanje Indijancev v severni in južni Ameriki. Na podlagi obsežnega dokaznega gradiva in izpovedi prič je sodišče

„v imenu človeštva“ spoznalo za krive tako oblasti kot zasebne družbe, pa tudi ustanove katoliške cerkve, da načrtno delajo na uničenju Indijancev. Opozorilo je na dejstvo, da Indijanci izumirajo kot človeška vrsta — toda ne po svoji krivdi ali po nekakšnem naravnem zakonu, temveč po krivdi soljudi. Poleg tega je bilo sodišče mnenja, da bi morali Indijanci kot transnacionalna ljudska skupina dobiti svoje zastopstvo pri Združenih narodih.

OB ODSTOPU HANNESA ANDROSCHA:

Od finančnega ministra do „generala“ največje banke

Pričakovani odhod dolgoletnega finančnega ministra in vicekanclerja Hannesa Androscha iz avstrijske zvezne vlade je bil prejšnji teden sklenjen in objavljen dosti manj komplicirano, kot je to prej marsikdo mislil. Po seji predsedstva SPÖ je bilo sporočeno slovo Androscha iz vlade in obenem napovedan njegov novi poklic: sredi prihodnjega leta bo postal generalni direktor največjega bančnega zavoda — Creditanstalt, ko bo dosedanji „general“ Treichl šel v pokoj. Hkrati z izstopom iz vlade zgubi Androsch tudi svoj mandat v parlamentu in funkcijo podpredsednika socialistične stranke, v kateri pa bo še naprej ostal član predsedstva.

Vzrokov za sedanjí korak Androscha je dovolj ter se gajo od osebnega odnosa Kreisky-Androsch, preko njegove firme „consultatio“ in še ne povsem raziskanih morebitnih zapletljivost v zvezi z gradnjo dunajske bolnišnice pa tja do „sumljivih“ okoliščin okoli kredita, ki ga je dobil Androsch oz. njegov tast za gradnjo Androscheve vile na Dunaju. Znotraj SPÖ je veljal Androsch za zastopnika odprtega desnega krila socialdemokratov, in to ne samo zaradi svojega življenjskega načina, ki je bil več kot meščanski, mrveč tudi in predvsem zaradi svoje finančne politike, ki po desetih letih socialistične vladavine v Avstriji ni privedla niti do najmanjšega premika v strukturi dohodkov avstrijskega prebivalstva; nasprotno: bogati so postali še bogatejši in njihovi davčni dolgovi so ostali do danes nedotaknjeni, medtem ko so se nesocialni posredni davki, ki prizadenejo v prvi vrsti nižje sloje, za časa Androschevega ministrovanja še množili. Kancler Kreisky je Androscha hvalil kot „najboljšega finančnega ministra druge republike“ in mu tako retorično olajšal njegov odhod iz vlade, v krajevnih strankinih centrih pa so navadni člani njegovo slovo proslavili s sektom.

Iz že omenjenih vzrokov je bil Androsch vsekakor najslabši člen v vladni verigi, zato je sedaj „padel“. Zato je

bil tarča neštelihih napadov ljudske stranke, ki je nujno potrebovala kakšen notranjepolitični uspeh. Osredotočila se je na osebo Androscha, ker se ji je zdel tukaj uspeh najverjetnejši. Toda ali ji je s sedanjim „uspehom“ res pomagano, je še zelo dvomljivo in je predsednik ÖVP v nekem osebnem krogu menda izjavil, da si „tako vsega tega ni predstavljal“. Kajti v bistvu je nastali položaj dobiček samo za SPÖ: finančni minister, ki je po desetih letih že po naravi stvari v javnosti nepriljubljen in na katerega sta se koncentrirala tako opozicija kakor tudi levo krilo lasne stranke, je sedaj odšel, ne da bi zaradi tega prišlo do hujšega notranjega prepira v stranki; poleg tega pa bo (kot član predsedstva SPÖ) postal generalni direktor največjega bančnega zavoda (doslej zanesljiva trdnjava ÖVP) in bo kot tak imel vse možnosti kontrole nad bančnim kapitalom in s tem tudi nad gospodarjenjem največjih avstrijskih koncernov. Ljudski stranki pa ostane le kratkotrajno veselje nad (v pravem pomenu besede Pirovo) zmago, kajti z Androschem zgubijo industrija in gospodarstvo finančnega ministra, ki „je vedno razumel težave gospodarstva in bil pripravljen za kompromis“, kakor je dejal zastopnik industrialcev.

Kdo bo Androscha nasledil? Trenutno so možna le ugibanja, kajti zanesljivega še ničesar ni znanega. Na položaj vicekanclerja ima menda dobre izgledne minister za pouk Sinowatz, glede bodočega finančnega ministra pa je doslej znana le Kreiskyjeva izjava, češ da „ni nujno, da bi bil ta človek finančni strokovnjak“. Predsednik FPÖ Steger se sicer boji, da bi po Androschevem odhodu prišlo v vlado do „jasnega premika na levo“, vendar ta njegova strah nikakor ni upravičen. Kreisky je že nekoč dejal: „Dokler bom jaz vladal, se bo vladalo desno“ — in pri tem bo po vsej verjetnosti ostal, ne glede na večje ali manjše zamenjave v vladi.

fra-ter

Prijetne praznike in uspešno novo leto

vsem članicam in članom,
sodelavcem, prijateljem
in somišljenikom

želijo

Slovenska prosvetna zveza
Zveza koroških partizanov
Slovensko šolsko društvo
Zveza slovenskih žena
Slovensko planinsko društvo
Zveza slovenske mladine
Slovenska kmečka zveza
Zveza slovenskih izseljencev
Slovenska športna zveza

Zveza
slovenskih
organizacij na Koroškem



Knjižni dar SPZ za leto 1981 tudi tokrat lepo darilo za vsakogar

Spet je predpraznično vzdušje, čas, ko si družinski člani, prijatelji in znanci izmenjujejo razna darila in s tem dejanjem izpričujejo svojo naklonjenost in hvaležnost najbližjim. V to praznično navado se že več desetletij vključuje tudi Slovenska prosvetna zveza z izdajo svoje knjižne zbirke, katero kot vsakoletni knjižni dar razpečava med naše rojake. Tokrat je knjižna zbirka SPZ za leto 1981 izredno bogata in zanimiva tako, da dejansko pomeni knjižno darilo, ki bo razveselilo vsakogar. Tudi tokrat je poleg Koroškega koledarja SPZ spet vključila domače delo in s tem nadaljuje svojo začeto pot.

● **KOROŠKI KOLEDAR** za leto 1981 že z naslovno stranjo pritegne pozornost s čudovitim umetniškim posnetkom Hanzija Weissa, ki prikazuje večerno zarjo na Gurah. Tudi vsebinsko je Koroški koledar 1981 izredno pester in bogat, saj na skupno 224 straneh 41 avtorjev objavlja razne prispevke. Leto 1980 je iz naše srede izrgalo vrsto uglednih osebnosti, katerim so posvečeni spominski zapisi. Med najuglednejšimi je predsednik SFRJ tovariš Josip Broz Tito, katerega smrt je ves svet pogreznila v globoko žalost; pravtako je smrt iz naših vrst nepričakovano izrgala organizatorja koroškega uporniškega gibanja K. Prušnika-Gašperja; Slovenska in koroška kulturna javnost pa žaluje za kulturnima delavcema dr. Francem Sušnikom in pisateljem Leopoldom Suhodolčanom; ljubitelji planinstva na Koroškem pa so izgubili svojo starost Jozeja Miklavčiča. Tako kot običajno, je nekaj sestavkov posvečenih zgodovini koroških Slovencev iz daljnje in bližnje preteklosti. Tradicionalni so tudi prispevki o življenju in zgodovini drugih manjšinskih narodov. Tokrat je govora o bretonski narodni skupnosti v Franciji in o lužičkih Srbih v Nemški demokratični republiki. Potem gre za razne teme kot so gospodarstvo, šolstvo, nacistična doba, koroško manjšinsko vprašanje in drugi poljudno znanstveni članki. Koroški koledar za leto 1981 seveda prinaša tudi članke o kulturno-prosvetnem delovanju krajevnih prosvetnih društev, zlasti ilustracije dajejo obširen pregled o kulturno političnih dogodkih v iztekajočem se letu. Tudi leposlovje in likovna umetnost zavzemata dovolj prostora. Vse navedeno je uvrščeno med koledarski del s spominskimi zapiski in oglasno rubriko. Zato je tudi Koroški koledar za leto 1981 brez dvoma zanimiv almanah, katerega bodo bralci z veseljem in zanimanjem vzeli v roke.

● **MLADI ROD** — posebna izdaja, ki jo je Konzorcij učiteljev na dvojezičnih šolah Koroške ob 30-letnici tega slovenskega šolskega in mladinskega lista te dni iz-

● **NAJ MI SIJE SONČECE, NAJ MI POJE SRČECE** je zbirka otroških pesmi in s tem pravtako namenjena mladim bralcem. Zbirko, ki vsebuje 130 otroških pesmi, je uredil Janez Menart. Gre za besedila izpod peres slovenskih pesnikov, pa tudi za nekaj ljudskih pesmi. Največ jih je od Otona Župančiča, Josipa Stritarja, Toneta Pavčka in Kajetana Koviča. Urednik Janez Menart pravi v uvodnih besedah, da je nabral najlepše pesmi in da jih bodo z velikim ve-



dal s pomočjo Slovenske prosvetne zveze, je slednja razumljivo vključila v svojo letošnjo knjižno zbirko. Izdaja, ki jo je uredil Tomaž Ogris na skupno 159 straneh prinaša prispevke, ki jih je mladi rod objavil v treh desetletjih izhajanja. Torej gre za izbor čtiva stalnih sodelavcev Mladega roda in sicer za same domače koroške avtorje, kar je brez dvoma posrečena zamisel urednika, saj je tako mladim bralcem, učiteljem in staršem poklonil knjigo s katero je obogatil tudi koroško leposlovje. Posebna izdaja Mladega roda pa je hkrati tudi antologija koroških mladinskih pisateljev ter avtorjev raznih domoznanskih in drugih prispevkov; poleg tega je izdaja še bogato ilustrirana. Sprememo besedo k posebni jubilejni izdaji Mladega roda je napisal okrajni šolski nadzornik in vodja manjšinskega šolskega oddelka Rudi Vouk.

seljem prebirali tisti, ki že znajo brati, poslušali pa tisti, ki znajo razumeti le govorno besedo. Zbirko otroških pesmi je ilustrirala Marlenka Stupica, ki je s posrečnimi slikami knjigo napravila še bolj prikupno.

● **DELOVNI DAN SESTRE MARIJE** je knjiga izpod peresa pisatelja Antona Ingoliča. V njej avtor opisuje delo v zdravstveni ustanovi, kjer se vsakodnevno nabirajo bolniki in betežniki in iščejo pomoči. Ko bolniška sestra Marija delo tu dokonča, ga nadaljuje z obiski na stanovanjih, kamor se vozi s kolesom. Pregleduje stare in mlade bolnike, jih prevezuje, daje injekcije, pomirja, tolaži in se vživlja v njihove težave. Sestra Marija ima tudi sama svoje zasebno življenje na svojem domu, skrbi za gospodinjstvo, kar je pomešano tudi še z novimi drugimi osebnimi

12. Koroški kulturni dnevi

OD 28. DO 30. DECEMBRA 1980

10.-OKTOBER-STRASSE 25 - CELOVEC - MOHORJEVA

S P O R E D

● NEDELJA 28. 12. 1980

19.30 **Otvoritev 12. Koroških kulturnih dni.** „Uascit pr Zile“. Ziljska svatba v pesmi, besedi, plesu in glasbi — v izvedbi mešanega pevskega zbora „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča in Akademске folklorne skupine „France Marolt“ iz Ljubljane, v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

● PONEDELJEK 29. 12. 1980

9.00 Franci Zwitter-Matevž Grilc: **Informacija o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem**
10.00 Silvo Devetak: **Pravica manjšin do zaščite in razvoja v luči sistema OZN.**
11.30 Odhod na Ziljo: **Obisk zgodovinsko in kulturno pomembnih krajev na Zilji.** Vodijo: Cene Avguštin, Bogo Grafenauer, Nace Šumi in Niko Kriegl.
19.30 **Ogled razstave Valentina Omana** pod strokovnim vodstvom Ceneta Avguština. Literarno branje (Aula slovenica Celovec)

● TOREK 30. 12. 1980

9.00 Josef Lukan: **Delo Franca Grafenauerja**
10.00 Ludwig Flaschberger: **Pojavne oblike in strategije etnične asimilacije in možne protistrategije, s posebnim ozirom na Ziljane.**
11.00 Dušan Nečak-Peter Vodopivec: **Razcvet manjšinskih gibanj v Evropi.**
14.00 Okrogla miza: „Prispevek Zilje k slovenski kulturi“. Sodelujejo: France Bernik, Bogo Grafenauer, Vekoslav Kremenšek, Zmaga Kumrova, Štefan Pinter, Janko Pleterški, Breda Pogorelec, Erik Prunč, Nace Šumi, Pavle Zabltnik.

Pripravljalni odbor KKD

tegotami. Pripovedka Antona Ingoliča je pisana v sočnem in razumljivem jeziku tako, kot ga poznamo iz njegovih dosedanjih del.

● **ZDRAVJE V DRUŽINI** je napisal znanstveni delavec in poljudnoznanstveni medicinski pisatelj profesor dr. Miha Likar. V knjigi avtor spremlja človeka in njegovo zdravje od njegovega spočetja do starosti. Knjiga ima polno koristnih napotkov za varovanje zdravja otrok, mladostnikov in odraslih. Mnogo je govora o negi zob, skrbi za srce in dihala ter prebavila, za vid in sluh, o raznih obolenjih in boleznih, pa o operacijah posebno hudih bolnikov (n. pr. raka), o ožiljih, o alkoholikih, o upokojevcih

in skrbi zanje. Tudi o prvi pomoči je nekaj besed, ko se zgodi nesreča (padci, prelomi, opekline, zastrupitve i. pd.) in ko je treba nemudoma vedeti, kaj je potrebno storiti. Zato je treba koristno knjigo vzeti večkrat v roke.

S tem je zaključena kratka predstavitev knjižne zbirke SPZ za leto 1981. Iz slednje je razvidno, da je spet izredno bogata in je dejansko zanimiva za slehernega bralca. To, kar zbirko najbolj odlikuje pa je seveda njena cena, saj ob tem gre za knjižni dar, ker vseh pet knjig skupaj stane samo šil. 200.— Pri tem je treba še omeniti, da so zadnje tri knjige vezane v celo platno in s tem še posebno primerne kot darilo.

Dr. Anton Svetina

Prispevki k zgodovini Skočidola

Škofijski ordinariat v Ljubljani je pooblastil beljaškega arhidijakona Franca Galliziza (Galičič), da poravnava spore med skočidolskim vikarjem in njegovimi farani. O tem poročja Galičič dne 15. 3. 1761 generalnemu vikarju ljubljanske škofije sledeče: Povabil sem sporne stranke na 18. december 1760 pred se v Beljak in so se temu vabilu odzvali vikar Laznik in 14 kmetov iz župnije Skočidol, ki so svojega župnika obtoževali v glavnem zaradi tega, ker je v župniji uvedel plačevanje nekakega posmrtninskega davka (jus mortualis vulgo Seelen gereith oder Kopfsteuer), v kar po mnenju faranov ni upravičen, ker take dajatve niso vpisane v župnijske listine in je tudi pokojni škof, ko je vizitiral župnijo, prepovedal vikarju pobiranje tega davka. Trije navzoči farani so bili na strani župnika, vsi ostali pa so pod vodstvom Urbana Šefmana in Krištofa Laznika vulgo Klampfererja svojega vikarja ostro napadali in ga prikazovali kot skrajno častihlepnega in vihravega, ki svoje farane oklevetava in besedo božjo s prižnice oskrunjuje, skratka za moža, qui vallem Divinam vallem fecerit diabolicam (ki je božjo dolino napravil za hudičovo dolino). Galičič je mnenja, da je glavni vzrok spora med vikarjem in farani pobiranje posmrtninskega davka, ki ni v nobenem predelu gornje Koroške v veljavi in ki ga vikar neupravičeno zahteva. Če bi se ta pravica župniku odvzela, bi nastalo v župniji

7 pomirjenje. Ker pa ni v njegovi pristojnosti, da bi izdal glede tega kake odločbe, prepusti odločanje v tem sporu škofijskemu ordinariatu. Dne 15. aprila 1761 je škofijski ordinariat v Ljubljani dal Janezu Krstniku Millerju, vikarju in škofijskemu komisarju župnije sv. Miklavža v predmestju Beljaka pismen nalog, naj reši spor med vikarjem v Skočidolu in med njegovim tožnikom Urbanom Sternadom in naj reši tudi zakonski spor med Urbanom Sternadom in njegovo ženo, ki ne živi več v zakonski skupnosti. Miller je dne 8. maja 1761 poročal škofijskemu ordinariatu, da je spor med Urbanom Sternadom in med vikarjem v Skočidolu poravnal, ni pa mogel doseči poravnave med možem in ženo. Zena je svojega moža obtoževala, da je nepremišljeno prodal njuno dobro kmetijo in s tem oškodoval njo pri njeni doti in njune štiri otroke pri pravici do dedovanja. Če bo prodana kmetija prišla zopet nazaj v njuno last, se je žena pripravljena vrniti k možu. Ker pa novi lastnik kmetije noče več odstopiti, bo po mnenju Millerja tudi nemogoče, užaljeno ženo pomiriti in zakonca pobotati. Iz tega časa je v škofijskem arhivu v Ljubljani ohranjeno tudi poročilo skočidolskega vikarja stolnemu kapitelju v Ljubljano o razporeditvi cerkvenih opravil v tej župniji za vse nedelje in praznike v letu. Ta razporeditev je zanimiva v etnografskem pogledu in primer-

7 javi z današnjimi prilikami, zato naj bo tu v izvlečku prikazana. V uvodu navaja vikar, da je nedeljska služba božja nekajkrat v letu pri podružnični cerkvi sv. Štefana v Podravljah, na vse druge nedelje pa je služba božja v farni cerkvi. Nato nadaljuje:

JANUAR

1. na dan novega leta in 6. na dan sv. treh kraljev je cerkveno opravilo v domači cerkvi pri sv. Marjeti.
7. obhaja ljudstvo praznik škofa sv. Valentina in roma v Konaliče (Kantnig), kjer je podružnična cerkev župnije Lipa nad Vrbo.
17. na praznik sv. Antona opata je cerkveno opravilo v Podravljah.
20. na praznik sv. Fabijana in sv. Sebastijana je služba božja v gradu v Domačalah.

FEBRUAR

2. na svečnico je vse cerkveno opravilo v domači cerkvi s posvetitvijo sveč in procesijo, v nedeljo za tem praznikom pa je cerkveno opravilo v Domačalah.
24. na praznik sv. Matije apostola je služba božja v domači cerkvi pred zajtrkom.

MAREC

19. na praznik sv. Jožefa in 25. na praznik Marijinega oznanjenja je cerkveno opravilo v župni cerkvi.
Četrto nedeljo štiridesetdnevnika je cerkveno opravilo pri podružnični cerkvi sv. Janeza Krstnika v Domačalah in se tam začneja velikonočna spoved, na peto nedeljo pa je opravilo in velikonočna spoved pri podružnični cerkvi v Podravljah.

APRIL

Velikonočno procesijo obhaja fara v soboto zvečer.

23. se na Koroškem obhaja praznik sv. Jurija in se vrši procesija k sv. Juriju v Strmec (Sternberg).

25. na praznik sv. Marka evangelista se vrši procesija v Podravlje.
Na drugo nedeljo po veliki noči se vrši procesija k Devici Mariji v Rožni dolini (Rosenthal).
Na tretjo nedeljo po veliki noči se vrši procesija k Devici Mariji na Zili (in Gail).

MAJ

1. na praznik apostolov sv. Filipa in Jakoba je cerkveno opravilo v domači cerkvi.
3. na praznik odkritja sv. Križa se vrši procesija k sv. Martinu v Lipi nad Vrbo.
Drugo nedeljo v maju je služba božja v Podravljah.
Tretjo nedeljo v maju se vrši procesija k Devici Mariji v Logivasi (Augsdorf) v vikariatu Dvor (Cranzlehoffen).

Na binkoštno nedeljo je pohod k svetemu mestu ob Osojskem jezeru.

Na praznik sv. Rešnjega telesa gre ljudstvo po starem običaju v Vernberk in se tam vrši slavnostna procesija.

Šesto nedeljo po veliki noči gre vikar z dečki, ki jih ob nedeljah popoldne poučuje v veronauku, ob Sclavonica contione (zaradi slovenske pridige) k sv. Jožefu in se jih tam izprašuje (kje je kraj ali cerkev sv. Jožefa v tem delu Koroške, nisem mogel ugotoviti).

JUNIJ

24. na praznik rojstva sv. Janeza Krstnika je cerkveno opravilo pri podružnični cerkvi grada Domačale.

29. na praznik sv. Petra in Pavla se vrši procesija k praznovanju patrocinija v Konaliče (Kantnig).

(Se nadaljuje)

OB OBLETNICI SKLADATELJEVE SMRTI:

SPZ priredila revijo Kernjakovih pesmi

Pesem Pavla Kernjaka je živa bolj kot kdaj koli poprej. To je potrdila revija njegovih pesmi, ki jo je priredila Slovenska prosvetna zveza preteklo nedeljo v celovškem Domu glasbe in tako dostojno počastila spomin prve obletnice smrti tega velikega sina naše zemlje. Blizu štiristo pevk in pevcev je prišlo, da zapojejo njegovo pesem in več kot šeststo obiskovalcev od blizu in daleč, da prisluhne Kernjakovi pesmi, da jo ponovno sprejme v svoje srce. Pretresljivo in hkrati impozantno je zadonela pesem „Rož, Podjuna, Zila“, ki so jo uvodoma zapeli združeni mešani zbori pod vodstvom Hanzeja Kežarja in se z njo poklonili skladatelju, ki jim je zapustil toliko čudovitih melodij. Predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek je zatem še pozval občinstvo, da z minuto molka počasti spominu Pavlu Kernjaku. Predsednik SPZ je zatem pozdravil še vrsto gostov, med njimi predsednika koroškega deželnega zbora Josefa Guttenbrunnerja, celovškega župana Leopolda Guggenbergerja, generalnega konzula SFRJ v Celovcu Milana Šamca in konzula Alfonza Naberžnika s soprogo, prelata Aleša Zechnerja, višjega vladnega svetnika dr. Pavla Apovnika, ravnatelja slovenske gimnazije dr. Reginalda Vospornika, prof. Radovana Gobca, predstavnika Zveze kulturnih organizacij Slovenije Francija Končana, zastopnika ZSKD v Trstu Ignaca Ota ter predstavnika ZKO obmejnih občin Slovenije. Med gosti pa so bili tudi predstavniki ZSO ter vključenih organizacij, videli pa smo avstrijskega konzula v Ljubljani Cirila Sterna. Poseben pozdrav pa je veljal Miru Kernjaku in njegovim družini.



Po otvoritveni slovesnosti je prof. Radovan Gobec občinstvu predstavil Kernjakovo pesmarico „Rož, Podjuna, Zila“, ki jo je SPZ izdala ob obletnici Kernjakove pesmi. Prof. Gobec je ob tej priložnosti med drugim dejal: „Današnji dan je pomemben in vesel praznik za vse koroške Slovence, posebej še za koroške pevke zbere in za Slovensko prosvetno zvezo, prav tako pa tudi za kulturno javnost in pevске zbere v matični domovini, kajti dobili smo dragoceno pesmarico in zakladnico slavenskih pesmi, iz katere bomo lahko zajemali tako novih moči v borbi za ohranitev slovenske bitnosti, kot dragoceno slovenske besede in lepote koroške narodne in umetne pesmi.“

Velik del Kernjakove skladateljske ustvarjalnosti smo lahko podživel

na nedeljski reviji, ko so številni zbori južne Koroške s po dvema skladbama predstavili njegovo pevsko glasbo. Kot prvi zbor je nastopila mladinska skupina iz Kernjakovega rojstnega Šentilja in sicer pod vodstvom Foltija Sime. Sonja Ban je s prikupnim in šolanim glasom napovedovala nastopajoče zbere, občasn pa je še povedala nekaj podatkov o Kernjakovi ustvarjalni poti. Pod vodstvom Hanzeja Kežarja je nastopil moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, mešani pevski zbor SPD „Gorjanci“ je vodil Stanko Wrulich, za njim je nastopil moški zbor SPD „Svoboda“ iz Loge vasi, ki ga vodi Stanko Černic; pod vodstvom Albina Kranjca je pel mešani zbor SPD „Srce“ iz Dobrle vasi; moški zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa

je vodil Joško Boštjančič; Hanzej Kežar je s Triom „Korotan“ s pevci Kernjaka prikazal z godbeno pevске strani, mešani zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple je vodil Joško Wrulich, medtem ko je moški zbor SPD „Radiše“ pel pod vodstvom Stanka Wrulicha, potem je Hanzej Kežar spet nastopil z mešanim zborom SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni, za njim je pel moški zbor SPD „Kočna“ iz Sveč, ki ga vodi prof. A. Feinig. Jugoslovansko stran Koroške je zastopal oktet KUD „Prežihov Voranc“ iz Raven, njegov umetniški vodja pa je Tone Ivartnik; mešani zbor „Podjuna“ iz Pliberka je tokrat vodil Hanzi Kušutnik, moški zbor SPD „Trta“ iz Žitare vasi je pel pod vodstvom Jozeja Starca; edini ženski sestav na koncertu je bil Obirski ženski oktet SPD „Obir“ z Obirskega, ki ga vodi Valentin Polanšek; moški zbor SPD „Edinost“ je nastopil pod vodstvom svojega dolgoletnega vodja Valentina Hartmana; Lajko Milislavljivič je prišel s svojim mešanim zborom SPD „Rož“ iz Šenjakova v Rožu; pevski zbor slovenske gimnazije je vodil prof. Joško Kovačič, revijo pa je pod vodstvom Valentina Hartmana zaključil združeni moški zbor vseh sodelujočih pevcev. Tu je treba še povedati, da zbor iz Loč in iz Ukev zaradi bolezni oziroma tehničnih ovir nista mogla sodelovati.

In kaj naj ob tej pestri paleti zborov in ansamblov zapišemo? Bilo je lepo! tako so zatrjevali vsi udeleženci revije. Njihova izpoved je bila iskrena kot je iskrena pesem Pavla Kernjaka, ki s svojo šegavostjo in vedrostjo v hipu osvoji poslušalca. Tokrat nismo slišali le poznane Kernjakove pesmi, ampak smo imeli priložnost spoznati tudi nekatere novejšše skladbe, ki jih je avtor napisal pred nekaj leti. Večinoma so to pesmi, posvečene dekletom. Zato je nedeljski koncert bil še dodatno doživetje, ker smo Kernjakovo pesem spoznali še bliže s čimer je tudi Pavle postal še bolj naš. Njegova pesem bo ostala z nami in nas tolažila in vedrila ob žalostnih in veselih trenutkih. Pevcu pa bodo odslej še lažje segali po njej, ker je njegovo delo zbrano v dostojno urejeni pesmarici, ki je že na dan predstavitve našla mnoge ljudi, ki so jo vzeli s seboj domov.

Ob koncu naj še prireditelju, Slovenski prosvetni zvezi, izrečemo vse priznanje za vzorno organizacijo revije Kernjakovih pesmi, posebno pa pevkam in pevcem ter zborovodjem vseh sodelujočih zborov, ki so doprinesli k tako doživljaju polnem in kvalitetnem koncertu. Dober vtis je na obiskovalce nedeljske prireditve napravila tudi slikovna razstava v auli Doma glasbe, kjer so bili pokazani utrinki iz skladateljevega življenja. Reprodukcijske slike je mojstrsko izdelal Hanzi Reichmann.

Revija Kernjakovih pesmi je bil najlepši poklon, ki so ga koroški Slovenci lahko storili ob prvi obletnici skladateljeve smrti. Uspeh prireditve je potrdil priljubljenost in spoštovanje, ki ga pokojni povec koroške pesmi uživa med svojimi rojaki. Tako bo tudi v prihodnje, v to smo prepričani!

Obvestilo SŠZ

Slovenska športna zveza vabi na
SMUČARSKI TEČAJ

ki bo v času od 8. do 14. 2. 1981 na Kaninu. Bivanje v hotelu Kanin in hotelu Alp v Bovcu. Cena za enotedensko bivanje, polni penzion, žolo v smučanju in vozovnico za lift znaša okoli 1200 šil. Interesenti naj kot prijavnino vplačajo na konto štev. 2911 pri Posojilnici Celovec (4478.030) 400 šil. Prijavnina se bo upoštevala kot naplació. Ker je število rezerviranih mest omejeno, se bo za rezervacijo upošteval datum vplačila.

Točni podatki bodo objavljeni v naslednji številki.

Na Trnovski maraton v nedeljo 28. decembra bo vozil avtobus ob 6. uri izpred glavnega kolodvora v Celovcu. Vstop v avtobus je možen že v Kozenfavi (gostišče Mlečnik). Vožnja stane 150 šilingov.



VI. Trnovski smučarski maraton

Sodelovali bodo tudi smučarji SŠZ v Celovcu

IDRIJA — Ugodne snežne razmere na črnovrški planoti so končno zagotovile organizacijskemu komiteju Trnovskega maratona, da se odloži rekordnemu številu 3480 prijavljenih ljubiteljev smučarskega teka in VI. Trnovski maraton, ki bi moral biti že februarja letos, organizira v nedeljo 28. decembra t. l.

Prireditve je organizirana v počastitev 35-letnice zmage nad fašizmom z namenom, da širi množični šport, krepi obrambne sposobnosti, obuja spomine na NOB in ljudsko revolucijo ter prenaša borbene tradicije na mladi rod. Častni pokrovitelj VI. Trnovskega maratona je narodni heroj general-polkovnik Stane Potočar-Lazar.

Organizacijski komitej Trnovskega maratona je tudi sprejel predlog komisije za množične teke pri smučarski zvezi Slovenije, da se proge na letošnjem Trnovskem maratonu skrajšajo, saj je na začetku smučarske sezone večina prijavljenih smučarjev-tekačev še slabo kondicijsko pripravljena. Tako bo proga za maraton dolga 30 km, mali maraton 13 km, smučarski tek SLO 10 km in pionirski smučarski tek 5 km.

Vsi ljubitelji smučarskega teka, ki se še niso prijavili za VI. Trnovski maraton, bodo to lahko storili samo na dan prireditve na vpisnih mestih pred startnim prostorom, ki bo pred hotelom „BOR“ v Črnem vrhu nad Idrijo.

Prizadevni organizatorji Trnovskega maratona iz Idrije pa se skrbno pripravljajo tudi že na VII. Trnovski maraton, ki ga načrtujejo 8. februarja 1981 v počastitev 40-letnice ustanovitve OF Slovenskega naroda in 40-letnice vstaje naših narodov in narodnosti.

VI. Trnovskega smučarskega maratona se bodo udeležili tudi pripadniki v Slovensko športno zvezo vključenih društev. Interesenti naj se čimprej javijo pisмено ali telefonsko na naslov: SŠZ 9020 Klagenfurt/Celovec, Spitalgasse 12; tel.: (0 42 22) 85 2 35

Iniciativa za dvojezičnost v sindikatu

Kakor smo že poročali se je v okviru Oktobrskega tabora ustanovila skupina ljudi, ki so člani avstrijskega sindikata (ÖGB) in ki se zavzemajo za uresničitev dvojezičnosti v tem združenju delovnih ljudi po vsem dvojezičnem Koroškem.

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi vabi na predvajanje dveh celovečernih slovenskih filmov

● v petek 26. decembra 1980 ob 9.30 uri po maši v farni dvorani v Sentlipšu

CVETJE V JESENI

● v petek 26. decembra ob 14. uri v gostilni Plantev v Goricah pri Žitari vasi

BOJ NA POŽIRALNIKU

Film predv. Slovenska prosvetna zveza.

Ta teden je iniciativna skupina pozvala vse tiste, ki so s podpisom podprli to zahtevo, da naj nadalje zbirajo podpise. Še bolj koristni pa bi bili sklepi članov sindikata v njihovih krajevnih združenjih ali v podjetjih, seveda pa pomeni vsako pismo na sindikalne organe v katerih podpisani podpira zahtevo po dvojezičnosti, važno podporo za uresničitev te zahteve.

Januarja prihodnjega leta bo med iniciativno skupino in predsednikom koroškega sindikata pogovor o možnostih za dvojezičnost v sindikatu, katerega se lahko vsak zainteresirani udeleži. Tozadevno srečanje bo v soboto 17. januarja 1981 ob 14. uri v Stifterstraße 12, 9020 Celovec, pri dr. Helmutu Stockhammerju.

Poglobitev kontaktov med SPD „Danica“ in slovensko gimnazijo

Zadnji ponedeljek so predstavniki Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ na pobudo slovenske gimnazije le tej podarili božično drevo. V imenu SPD „Danica“ sta jo ravnatelj prof. dr. Reginald Vosporniku izročila Melita Weizer in Franc Wakounig, božično drevo pa je podarila družina Wutte, pd. Rotarjeva iz Pokrč. Hkrati pa predstavlja to darilo tudi začetek poglobljenih kontaktov med tem slovenskim prosvetnim društvom in gimnazijo za Slovence, ki se naj nadaljujejo v bodoče z izmenjavo kulturnih nastopov.

Niko Kriegl

75-LETNIK

V Zahomcu je obhajal svoj 75. življenjski jubilej eden najbolj markantnih osebnosti Zile - Niko Kriegl, o katerem vemo, da je izredno kremenitega značaja, plemenit, izredno talentiran in velik prijatelj mladine. Kljub letom ni samo po srcu mlad, temveč tudi fizično, saj mu ne bi prisodili, da že nosi 8. križ na rami.

Kriegl je zlasti zaslovel po tem, da je zbral in zapisal obrede in običaje zilske svatbe, pod imenom „Uascit pr' Zile“. To tudi pove, da je jubilar tesno povezan s kulturo domačega društva Zile in sploh s kulturno dejavnostjo naše narodne skupnosti.

Ko naši planinci letos obhajajo 80-letnico slovenskega organiziranega planinstva na Koroškem, je bil Kriegl oče eden izmed ustanoviteljev te planinske organizacije, ki se je imenovala Zilska podružnica.

Krieglnovi so torej široko razgledan rod, ki je vedno pripravljen služiti tistim idealom, ki so v korist naši narodni skupnosti.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in srečen ter še naprej tako kulturno zavzet, kot do sedaj.

Slovensko prosvetno društvo Obir vabi na

8. SANKARSKO TEKMO

v nedeljo 21. decembra 1980.

Razdelitev štartnih števil od 9.30 do 10.30 ure pri Kovaču na Obirskem.

Šentprimož - Miklavževanje v otroškem vrtcu

Na predvečer otroškega praznika Miklavža je Miklavž v spremstvu dveh angelov prišel tudi med otroke dvojezičnega vrtca v Šentprimožu, kjer je — kot je to navada — obdaril otroke. Otroci so Miklavžu na čast in da bi se mu še bolj priljubili, zapeli. Seveda je pobuda prišla s strani vrtnaric, ki so otroke naučile, kako je treba sprejeti Miklavža.

Vodstvo otroškega vrtca je na to miklavževanje povabilo tudi starše, ki so se skupno s svojimi malčki veselili Miklavževega prihoda. Otroci so imeli še posebno veselje, ker z Miklavžem niso prišli parkeljni, kot je to drugod navada. Vsekakor je Miklavž razveselil staro in mlado, kar je bil seveda smisel tega miklavževanja. Izvajanja Miklavža so bila dvojezična. Med veselo razpoloženo publiko je bila tudi predsednica Zveze slovenskih žena Milena Gröblacherjeva.

Novi avstrijski generalni konzul v Ljubljani obiskal predstavnike obeh osrednjih organizacij



Pred nastopom novega službenega mesta v Ljubljani, je avstrijski generalni konzul dr. Georg Weiß obiskal predstavnike obeh osrednjih organizacij. Pogovor je potekal o narodnostni problematiki na Koroškem. Ob tej priložnosti je izjavil, da se bo zavzemal za dobro sodelovanje z organizacijama. Na koncu razgovora so mu naši predstavniki na novem službenem mestu želeli mnogo uspeha.

LESNO TESARSKO IN GRADBENO
PODJETJE

Valentin Krof

PLIBERK / BLEIBURG
NONČA VAS / EINERSDORF

želi svojim naročnikom vesele božične
praznike ter srečno in zadovoljno
novo leto 1981

Pri podjetju dobite po ugodni
ceni montažne hiše

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem
želi
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

Franz Stern

ESSO-ČRPALKA ZA BENCIN

ŽELEZNA KAPLA
tel. 0 42 36/305

SLOVENSKO PROSVETNO
DRUŠTVO „DANICA“ v Sentvidu
v Podjuni

želi vsem znancem, prijateljem, članom
in podpornikom vesele božične
praznike in srečno novo leto.

Obenem se zahvaljujemo vsem, ki so
kakorkoli prispevali k izgradnji in
opremlenju našega Kulturnega doma v
Sentprimozu.

O d b o r

Knjiga - najlepše darilo

- SVET UMETNOSTI, leksikon,
ilustr., 640 str.,
umetno usnje šil. 417.—
- ZAKLADI SLOVENIJE, fotogra-
fije in risbe, 342 str.,
imt. šil. 390.—
- ZGODOVINA SLOVENCEV,
ilustr., 960 str., cpl. šil. 856.—
- Karel Prušnik-Gašper: GEMSEN
AUF DER LAWINE, nemški pre-
vod knjige o koroškem parti-
zanskem boju, 322 str. in slik.
priloge, pl. 215.—

Vsem prijateljem dobre knjige zado-
voljne praznike in srečno ter uspešno
novo leto!



KNJIGARNA

Naša knjiga

C E L O V E C PAULITSCHG. 5-7

Prijetne praznike ter zdravo in uspešno novo leto
želi vsem igralcem, članom in prijateljem

PRIJETNE
PRAZNIKE
IN MNOGO USPEHA
V NOVEM LETU

ŽELI

TISKARNA

Založniške in tiskarske družbe z o. j.

DRAVA

BOROVlje Dollichg. 4
telefon 22 50

PODLJUBELJ telefon 22 32

Tiskamo in
dobavimo Vam:

vse vrste poslovnih
in osebnih tiskovin
v najkrajšem dobavnem roku



Slovenski atletski klub

Zadovoljne božične praznike ter zdravo in uspešno
novo leto želi vsem svojim članom, sodelavcem in
poslovnim prijateljem



Posojilnica Pliberk

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih orga-
nizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič;
odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in upra-
va: 9021 Klagenfurt/Celovec, Gasometergasse 10, tele-
fon 32 5 50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z
o. j. Drava, Celovec — Borovlje.



SLOVENSKO
PROSVETNO
DRUŠTVO
"TRTA"
V DOBRLI VASI

želi prijetne božične
praznike ter uspeha polno novo leto!



Liebes ÖÖK* Christkind!

Danke für die großzügige
Geldspende, die wir von Dir
zu Weihnachten bekommen
haben.

Die von der „Lebenshilfe“
betreuten Kinder.



* Die Österreichische Draukraftwerke AG stellt ab heuer anstatt der
bisher üblichen Weihnachtsglückwunschkarten einen namhaften
Betrag der „Lebenshilfe für Behinderte“ in Kärnten zur
Verfügung. Wir wünschen unseren Geschäftsfreunden und der
gesamten Bevölkerung auf diesem Weg ein Frohes Fest und ein
Glückliches Jahr 1981!

Österreichische Draukraftwerke Aktiengesellschaft



9020 KLAGENFURT/CELOVEC
LISENGASSE 59
TEL. (04222) 86 0 96

Prijetne praznike in srečno novo leto
želi vsem poslovnim partnerjem

Posojilnica ŠMIHEL



Vesele božične praznike
in uspešno novo leto želijo

družine RUTAR družina SIENČNIK

DOBRLA VAS — ŽITARA VAS — KLOPINJSKO JEZERO



RUTAR CENTER
POHIŠTVO — ELEKTRO
DOBRLA VAS

HOTEL — TRGOVINA — LIDO
DOBRLA VAS

TRANSPORTNO PODJETJE
DOBRLA VAS

SUPERMARKET — CAFE
KLOPINJSKO JEZERO

TRGOVINA — GOSTILNA
ŽITARA VAS

Vesele praznike
in srečno novo leto
želi
vsem odjemalcem



TRGOVINA

Kušej ŠMIHEL
in **Spar** PLIBERK

Zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želi

Mihael Antonič

TRGOVINA
HOTEL

REKA PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

Vesel božič in srečno novo leto
vsem gostom in prijateljem
naše hiše



HOTEL - RESTAVRACIJA

BREZNIK

PLIBERK - BLEIBURG



želi vesele praznike
in srečno novo leto
ter se priporoča
za vse gostinske usluge

GOSTIŠČE - PENZION

Janez Wutte-Luc

VESELE OB ZABLATNIŠKEM JEZERU

CARIMPEX

VELETRGOVINA S POHIŠTVOM

IZVOZ
UVOZ
TRANZIT



CELOVEC - KLAGENFURT

Gabelsbergerstraße 24
telefon (0 42 22) 82 4 98



MESTNA OBČINA PLIBERK

ŽELI VSEM OBČANOM

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1981

V imenu občinskega sveta

Franz Mikusch

župan Pliberka

Podjetje za električne instala-
cije vseh vrst in izdelavo moder-
nih stikalnih naprav

Strokovna
elektrotrgovina

Ing. T. Schlapper

ŠT. JAKOB V ROŽU
telefon (0 42 53) 216

želi vsem odjemalcem in naroč-
nikom vesele božične praznike
in srečno novo leto

Blagoslovljene božične praznike
in zdravo novo leto želi

TRGOVINA
KRIVOGRAD
ŠMIHEL PRI PLIBERKU

A&O samopostrežna trgovina
gostilna s tujskimi sobami

Janko Ogris

V BILČOVSU
telefon (0 42 28) 22 49



Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom in prijateljem ter
bivšim sotrpinom izseljencem
vesele praznike
in srečno novo leto!

Zadovoljne
božične praznike
in uspešno
novo leto!

Janez Weiss

KROJAŠTVO

ŠT. JANŽ V ROŽU
telefon (0 42 28) 23 01

Podružnica **CELOVEC**
Spittalgasse 12
tel. (0 42 22) 72 4 35

Vsem cenjenim odjemalcem, znancem in prija-
teljem želi vesele praznike in srečno novo leto



Gašpar in Angela Ogris-Martič

trgovina
trafika in tujske sobe

BILČOVŠ

telefon (0 42 28) 22 51

Za praznike mnogo za-
dovoljstva in obilo
uspehov v novem letu

ŽELI

DR. FRANCI ZWITTER
ODVETNIK

Celovec, Paulitschgasse 5-7

Vsem delavcem in prijateljem prijetne praznike in obilo uspeha v novem letu želi

T E S A R S T V O
GASSER

BILČOVŠ, tel. (0 42 28) 22 19



Vsem poslovnim prijateljem in znancem želi

VESEL BOŽIČ
IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1981

družina

Štefan Gregorič

- sanitarne in
- vodovodne naprave
- centralne kurjave
- kovaštvo

MALA VAS 5
9142 GLOBASNICA

ČEBELARSKO
DRUŠTVO
ŠMIHEL



želi vsem članom in prijateljem zadovoljne praznike in uspehov polno novo leto 1981!

Vsem naročnikom,
bralcem,
sodelavcem,
kulturnim delavcem



SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO!
LITERARNA REVIIJA

M L A D J E

VSEM PEVKAM IN PEVCEM
TER PRIJATELJEM NAŠE PESMI
PRIJETNE PRAZNIKE IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO ŽELIJO

PEVOVODJE
Slovenske prosvetne zveze
in včlanjenih društev

Prijetne praznike
in srečno
novo leto
želiJO



Malejevi
NASLEDNIKI

TRGOVINA
GOSTILNA
IN BENCINSKA ČRPALKA
V BRODEH POD LJUBELJEM

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO,
USPEHOV POLNO NOVO LETO 1981 ŽELIMO
VSEM PRIJATELJEM TUKAJ IN V DOMOVINI!

DRUŽINA

inž. Čistimir in Marica BAUER
ZELTWEG



intrade

zunanjetrgovinska družba z o. j.

CELOVEC, PARADEISERGASSE 9
Telefon (0 42 22) 71 98 10
Teleks 42304



želi svojim poslovnim prijateljem
vesele praznike in uspeha polno novo leto 1981!

Prijetne praznike
in uspešno
novo leto 1981

gostilna pri

„Tišlarju“

družina Gabriel



ŠT. JANŽ v ROŽU, p. Svetna vas
telefon (0 42 28) 26 01

Trgovina s čevlji

Anton Koren

Št. Jakob v R., tel. (0 42 53) 620

želi cenjenim odjemalcem in prijateljem
prijetne božične praznike
in uspešno novo leto

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

G O S T I Š Č E

JUENA

ALOJZ IN LENKA GREGORIČ ČEPIČE - GLOBASNICA

ELEKTRO-SUPANZ

BRANČA VAS PRI BILČOVŠU
telefon (0 42 28) 22 97

želi cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem
prijetne božične praznike in uspešno novo leto!



LESNA TRGOVINA IN ŽAGA

**ŠTEFAN
TRAMPUŠ**

NONČA VAS - PLIBERK
EINERSDORF - BLEIBURG



želi vsem, ki se poslovno povezujejo s podjetjem, vesel božič in srečno ter zadovoljno novo leto 1981

Vsem prijateljem in znancem ter občanom pliberške občine želi vesele božične praznike in uspeha polno novo leto

mestni svetnik
STANKO VAVTI
z družino

Vesele praznike
ter
srečno in uspešno novo leto
vam želi



**elektro
enzi**

PLIBERK - BLEIBURG

telefon (0 42 35) 22 92

VSEM ČLANOM IN
PRIJATELJEM LOVA PRIJETNE
PRAZNIKE IN BOGAT LOVSKI
BLAGOR V NOVEM LETU 1981

ŽELI

KLUB PRIJATELJEV LOVA

Veletrgovina (Supermarket)
VALENTIN IN ANGELA

Blažej

PLIBERK / BLEIBURG

Podjetje Vam nudi najugodnejše vse potrebščine za gospodinjstvo in gospodarstvo

Zvestim odjemalcem vesele božične praznike in uspehov polno novo leto 1981!

Vsem odjemalcem in znancem želimo vesel božič in srečno novo leto

MIZARSTVO
TRGOVINA

R. SKIAS

MOOS/BLATO
PLIBERK

Pri nas dobite vedno kvalitetne izdelke po zmernih cenah

Bela knjiga o Slovencih priročnik za strategijo proti Slovincem?

Skoraj nobeden na Koroškem „bele knjige“ abwehrkämpferbund da še nima. Samo vodilni politiki treh strank so jo dobili podarjeno od Einspielerja skupaj s „častno listino“ ob 60-letnici plebiscita. Kljub temu ji dajejo že široko publiciteto, kot pač vsaki stvari, ki jo izdajo protimanjšinski krogi o manjšinskem vprašanju. Kdor jo pa skuša kupiti, dobi odgovor, da jo dobijo samo „naši ljudje“ (npr. naročniki Kärntner Landsmannschaft). Zdi se, da je knjiga šla v neko „oficijalno ilegalnost“, tako da ni dostopna za navadnega državljana, le za tiste, ki delajo v naši deželi politiko in skušajo v zadnjem času spet potisniti slovenske organizacije v „ilegalnost“.

Vse to je sad trenutnega prestižnega boja med koroškimi strankami in nacionalističnimi organizacijami za vodilno mesto v „koroški manjšinski politiki“. V eni teh — zagrztenih a že skoraj smešnih — prestižnih tekem je abwehrkämpferbund zadnji teden za las zmagal: uspelo mu je po vsej sili izdati prvih 20 „belih knjig“ še dan poprej, preden je razpravjal pravni in ustavni odbor koroškega deželne zbornice o zahtevi koroških strank, da naj zvezna vlada izda „belo knjigo“ o položaju slovenske manjšine na Koroškem. S tem si je abwehrkämpferbund očitno spet

osvojil častno mesto v sceni domovini zveste manjšinske politike in za cel dan prehitel sklepe deželne zbornice, ki so sad trostrankarskega pakta in izražajo isto miselnost kot jo je zaslediti v izjavah in publikacijah nacionalističnih organizacij.

Po Einspielerju naj bi imela knjiga nalogo ustvariti stvarnejši pristop do manjšinskega vprašanja. V ta namen je — kot je razbrati iz drugih časopisov — podrobno razčlenil rezultate štetij od leta 1880 naprej, analiziral jezikovni razvoj dvojezičnih občin od leta 1951 do 1976 in posebno z grafičnimi pregledi prikazal narodnostni razvoj na južnem Koroškem.

Vendar vemo iz vloge, ki so jo statistični podatki na Koroškem že od vselej imeli, da so vse take številke uporabljali v prvi vrsti za nadaljnjo asimilacijsko politiko proti manjšini in za pospešeno razkrajanje manjšine. Tudi na letošnjem simpoziju o plebiscitu na celovski univerzi je bilo mnogo govora o sistematični zlorabi narodnostnih statistik proti manjšinam. Bila bi vsekakor politična senzacija, če bi ob pregledu Einspielerjeve knjige (saj vendar ne more ostati ves čas v „ilegalni“) ugotovili, da se je gospod dvorni svetnik na simpoziju kaj naučil od znanstvenikov, ki so koroško vprašanje obravnavali brez poslušnosti mitom in predsojdom koroškega zgodovinarja. Vendar se ob dosedanjih izkušnjah tega ni bati in bomo gotovo dobili le spet nov priročnik za strategijo proti manjšini. To pa bi tudi odgovarjalo nemškonalnim silam, ki se gotovo že pripravljajo na novo štetje manjšine v letu 1981.

Misli ob praznikih

Spet so pred nami prazniki — dnevi sreče in zadovoljstva. Ko pišemo o sreči in zadovoljstvu, se nehote spomnimo nesrečnikov v južni Italiji, ki jih je prizadel katastrofalni potres. Da, tam prazniki niso dnevi sreče, večina prebivalstva je evakuiranega v razne tuje kraje, ker nimajo več svojih domov. Če tako primerjamo naše življenje z njihovim, potem lahko rečemo, da smo zadovoljni in da bomo srečni v družinskem krogu in v krogu prijateljev v teh prazničnih dneh. Lansko leto smo se ob tem času spraševali, kako bo kaj prihodnje leto, to je letos, z našo narodno skupnostjo, ki je v stalnem boju za svoje narodne pravice. Nič se ni spremenilo. Protimanjšinski zakon je še vedno „čudežni lek“ za našo manjšino, ki nam ga vsiljujejo oblasti, za katere vemo, da nam niso naklonjene. Med našim ljudstvom je upravičeno nezaupanje, ki ga lahko razpršiš samo z dejanji, ki so v korist naši narodni skupnosti, teh pa ni.

Prihodnje leto bomo obhajali 35-letnico neprekinjenega izhajanja našega lista, ki danes predstavlja veliko družino bralcev. Slovenski vestnik si prizadeva biti odraz težnj slovenskega ljudstva na Koroškem. Da bi pa bil še pestrejši in privlačnejši pa je potrebno, da imamo čim več sotrudnikov in dopisnikov, ki bodo pomagali temeljito spoznavati naše kraje in ljudi ter njih težnje.

Ob tej priložnosti imamo prijetno dolžnost, da se iskreno zahvalimo našim prizadevnim sodelavcem in dopisnikom za njihov dovrinos oziroma pomoč, ko so pomagali širiti in oblikovati naš list med domačim prebivalstvom in tudi izven naše domovine. Hkrati ko se zahvalujemo pa obenem tudi prosimo, da tudi v novem letu ostanete zvesti našemu listu, ki je že 35 let zvest gost in buditelj našega ljudstva.

V tem smislu želimo vsem prijetne praznike in srečno ter uspehov polno novo leto.

ŠPORTNI VESTNIK

OPA-CUP NA PASSO ROLLE V ITALIJI

Kaiser Mihi dosegel 7. mesto

V soboto 13. decembra 1980 je bilo na Passo Rolle (Italija) tekmovanje v smučarskih skokih na 65 m skalalnici. Pomerila so se mladinska moštva iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Jugoslavije, Italije, Švice in Francije v okviru OPA-Cupa. Zmagal je Veltori Ernst (Avstrija) s skoki 64 in 60 m in 227,3 točke, 2. mesto: Wegscheider Lorenz (Zah. Nemčija) 63 in 61,5 m, 226,7 točke, 3. mesto: Urbančič Marjan (Jugoslavija), 63 in 59 m, 221,7 točke. Izredno dobro 7. mesto pa je med 69 tekmovalci dosegel Kaiser Mihi s 59,5 in 59 m ter 215,4 točke.

Cenjenim bralcem

Zaradi predstoječih praznikov je to zadnja številka našega lista v letošnjem letu. Prihodnja 2000. bo jubilejna številka in bo izšla v mnogo večjem obsegu z začetkom januarja 1981. Lahko smo ponosni na to, da je Slovenski vestnik časopis z najdaljšo dobo izhajanja na Koroškem.

Kot že vsa leta izhajanja našega lista tudi tokrat kot izraz hvaležnosti bralcem prilagamo stenski koledar s prošnjo, da listu ohranite zvestobo tudi v novem letu ter ga pomagajte krepiti in širiti s sodelovanjem in pridobivanjem naročnikov.

Tokrat krasi stenski koledar slika Baškega jezera, katere avtor je Kunčič Mirko iz Celovca.

Prihodnja sobota bo na 65 m skalalnici drugo mladinsko tekmovanje v okviru tega mladinskega čupa alpskih dežel.

SMUČARSKI SKOKI V WEISSPRIACHU

V nedeljo 14. decembra so se šolarji in mladinci pomerili tudi v smučarskih skokih na 40 m skalalnici v Weißpriachu na Solnograškem. Zmagal je Wiegele Franci, 37 in 40 m, 205,4 točke. Drugo mesto je zasedel Bäumel Gerhard (SC Schwarzach), 34,5 in 36,5 m, 184 točk, 3. mesto: Kreuzer Erich (BSV Bad Bleiberg), 34 in 36 m, 181,1 točke.

Smuk moških v Grödenski dolini MÜLLER PRED WEIRATHERJEM

Svitar Peter Müller, dvakratni zmagovalac svetovnega pokala v smuku, je v tej sezoni prvič zmagal v svoji panogi. S to zmago si je pridobil prvo mesto v kombinaciji. V slalomu, ki je bil v Madonna di Cimpiglio, je zasedel 33. mesto. Na drugo mesto se je uvrstil avstrijec Harti Weirather, tretji pa je postal Steve Podborski.

Zaradi točk v kombinaciji je tokrat tekmoval tudi Jugoslovan Bojan Križaj, ki je zasedel 55. mesto in si s tem priboril 5 važnih točk v kombinaciji.

Rezultati smuka: 1. Müller, 2. Weirather, 3. Podborski, 4. Resch, 5. Spiess, 6. Stock, 7. Josi, 8. Höflehner, 9. Lüscher, 10. Klammer.

Kombinacija: Müller, Stock, Wenzel, Ph. Mahre, Enn, Lüscher, St. Mahre, Luth, Kerschbaumer, Ciganov, Križaj, Veith, Filtzgruber, Farney, Hafner.

Prejšnji ponedeljek pa je na isti progi v Grödenski dolini bilo drugo tekmovanje moških v smuku. Tokrat je zmagovalac prvega tekmovanja Müller zasedel le tretje mesto. Prvi je postal Avstrijec Harti Weirather, ki je prejšnji dan zasedel 2. mesto. Za njim se je uvrstil — spet Avstrijec Uli Spiess.

Smuk moških: 1. Weirather (A), 2. Spiess (A), 3. Müller (CH), 4. Mill (ZDA), 5. Stock (A), 6. Klammer (A). Svetovni pokal - trenutno stanje: Müller 65 točk, Spiess 56, Stenmark 50, Weirather 45, Stock 41.

Piancavallo — Slalom za ženske v italijanskem Piancavallo je zmagala 24-letna Fabienne Serrat (F). Simpatična Francozinja je morala čakati na to zmago celih štiri let. Tega leta je namreč zadnjič zmagala v tekmovanju za svetovni pokal — slalom v Corlini d'Ampezzo.

Na drugo mesto se je uvrstila Švicarka Erika Hess, tretje mesto pa je

SREČANJE MATURANTOV, LETNIK 65

bo v torek 30. decembra 1980 od 18. ure naprej v hotelu M.U.S.I.L. v Celovcu (10.-Oktober-Str.)

zasedla Italijanka Rosa Maria Quario. Presenečenje pa je vsekakor bila Ljubljanka Bojana Dornig, ki se je uvrstila na sedmo mesto.

Rezultati slaloma: 1. Serrat (F), 2. Hess (CH), 3. Quario (I), 4. Petrakijeva (SSSR), 5. Cooper (USA), 6. Pelen (F), 7. Dornig (YU), 8. Konzelt (FL), 9. Fisher (USA), 10. Fabre (USA).

Slovensko planinsko društvo Celovec priredi ob 80-letnici rojstva slovenskega organiziranega planinstva na Koroškem

dia-predavanje SPOMINI Z GORA

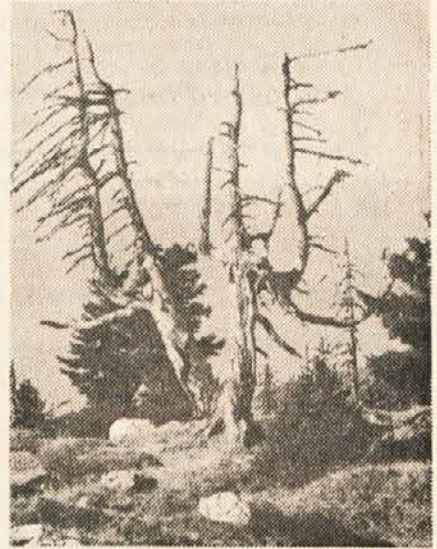
ki bo v petek 19. decembra 1980 ob 20. uri v Auli slovenici v Celovcu, Paulitschgasse 5-7

Predaval bo mednarodno znani planinski fotograf JAKA ČOP iz Slovenije. Ljubitelji lepe planinske fotografije prisrčno vabljeni

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi člane na

REDNI OBČNI ZBOR

v petek 19. decembra 1980, s pričetkom ob 18. uri v auli slovenici, Celovec, Paulitschgasse 5-7



PIREEDITVE

TEČAJ ZA MERJENJE ČASA

pri smučarskih in sankarskih tekmah s praktičnimi vajami na elektronski meritveni napravi danes v petek 19. 12. 1980 s pričetkom ob 19. uri v hotelu „Obir“ v Železni Kapli. Referenta: Mirko Kunčič, Danilo Prušnik

Slovensko prosvetno društvo „Vrtača“ v Slovenjem Plajberku vabi na

DRUŽABNI VEČER

v petek 26. decembra 1980 ob 19.30 uri v gostilni „Folta“ v Slovenjem Plajberku.

Sodelovali bodo: Mešani kvintet iz Ljubljane, domači tamburaši ter novoustanovljeni instrumentalni trio Vesele božične praznike in srečno novo leto želi SPD „Vrtača“

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ in Klub slovenskih študentov na Dunaju vabita na igro

„PRIZORI IZ NEMŠKIH NOČI“

v petek, 26. decembra 1980 ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu. Gostuje Klub slovenskih študentov v Dunaju.

Slovenski atletski klub vabi na

SAK ples

ki bo v petek 26. dec. 1980 v hotelu OBIR v Žel. Kapli. Igra ansambel PLANIKA

Prisrčno vabljeni!

SKD v Celovcu vabi na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v ponedeljek 22. decembra 1980 ob 19. uri v Slomškovem domu, Celovec, 10.-Oktober-Str. 25 Po občnem zboru bo Marica Tischler Predvajala barvni film „Potovanje po Rusiji“.

Po filmu božična družabnost.

SPD Kočna v Svečah vabi na

TEČAJ ZA TEK NA DOLGO PROGO vsako soboto v januarju (5 krat). Ob 13. uri za mladince od 8. do 14. leta in ob 14.30 uri za odrasle začetnike.

MOLIERE & SILVESTROVANJE

Prireja: SPD Sentjanž Kraj: gostilna Tišler v Sentjanžu Cas: 31. 12. 80 ob 20. uri Sentjanška mladina bo zaigrala odlomke iz komedij „Izsiljena ženitev“, „Tartuffe“ in „Namišljeni bolnik“. Po predstavi bo silvestrovanje.

Mešani pevski zbor Podjuna v Pliberku vabi na

SILVESTROVANJE

31. decembra 1980 ob 20. uri v gostilni Schwarzl v Pliberku. Igra ansambel „Fantje izpod Obirja“

Menjava denarja

Stanje v četrtek 18. decembra 1980

Za 100 din dobite	41.— šil.
Za 100 din plačate	46.— šil.
Za 100 lir dobite	1.47 šil.
Za 100 lir plačate	1.56 šil.
Za 100 mark dobite	700.— šil.
Za 100 mark plačate	716.30 šil.

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabi na

TRADICIONALNI DRUŽABNI POPOLDAN

na Stefanovo, 26. decembra 1980 s pričetkom ob 14.30 uri v gostilni pri „Pošti“ v Borovljah. V kulturnem programu sodelujejo: Trio Oraže in mešani oktet SPD „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka

Prisrčno vabljeni

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ vabi na

TRADICIONALNI NOVOLETNI KONCERT

v nedeljo 4. januarja 1981 ob 19.30 uri v kulturnem domu v Sentprimozu

Pevsko-instrumentalna skupina KPD „Drava“ iz Zvabeka bo v nedeljo, dne 21. dec. 1980 v farni cerkvi na Radišah med sveto mašo (ob 10. uri) izvajala

ADVENTNE IN BOŽIČNE PESMI

Po maši bo še kratek koncert v klubskem prostoru Kulturnega doma na Radišah.

BOŽIČNICA

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah Kraj: Pušnik v Ločah Cas: sobota, 20. 12. 1980 ob 19. uri Na sporedu: adventne in božične pesmi (pojete cerkveni pevski zbor ter otroški pevski zbor), tamburaški ansambel iz Loč pod vodstvom Erike Wrolich ter „Igra pastirjev“

KONCERT ADVENTNIH IN BOŽIČNIH PESMI

Prireditelj: Kulturno društvo „Lepi vrh“ v Ukvah Kraj: Farna cerkev v Ukvah Cas: nedelja 21. 12. 1980 ob 15. uri Nastopajo: moški in mešani pevski zbor SPD „Kočna“ iz Sveč, tamburaški ansambel SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč in domači zbor iz Ukev

Igra Maurice Rostand

VEST

Prireditelj: KPD Smihel Kraj: Farna dvorana v Smihelu Cas: petek 26. 12. 1980 (na Stefanovo) ob 14.30 uri Nastopajo igralci KPD „Smihel“

Igra POŽIGALEC

Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah Kraj: Farna dvorana v Selah Cas: petek 26. 12. 1980 (na Stefanovo) ob 14. uri Po igri otvoritev društvene knjižnice. Ob 19. uri prireja DSG Sele PLES Igra: Karawankenquintett

Igra POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobri vasi Kraj: Kulturni dom v Dobri vasi Cas: torek 6. jan. 1981 ob 14.30 uri Gostuje: Oder 73 SPD „Edinost“ iz Pliberka

ZIMSKI POHOD „ARIHOVA PEČ“ BO V NED. 22. FEBRUARJA 1981

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

BOŽIČNO PIREEDITVE

v nedeljo 28. decembra 1980 ob 14.30 uri v Kulturnem domu na Radišah. Nastopili bodo: otroška pevka in igralska skupina z igrico „Sveta noč“ ter „Radiški fantje“. Po prireditvi bo v klubskem prostoru božičnica.

VABILO NA

6. novoletni mednarodni namiznoteniški turnir

ki ga prireja v nedeljo 4. januarja 1981 Športno društvo v Selah pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze v Celovcu.

Tekmovalo se bo v treh skupinah:
● v skupini A tekmujejo moški igralci iz inozemstva in igralci, ki tekmujejo v koroškem prvenstvu
● v skupini B tekmujejo moški igralci 1. in 2. razreda ter začetniki (brez inozemske udeležbe).
● v skupini C nastopajo dekleta (tudi inozemska udeležba)

OTVORITEV novoletnega namiznoteniškega turnirja bo v NEDELJO 4. JANUARJA ob 11. uri v farni dvorani v Selah.

Prijave za turnir so možne do 2. januarja 1981 na sledeči naslov: Mirko Oraže, Sele-Fara 48, A-9170 Borovlje/Ferlach

Poznejše prijave so možne samo, če je že kaj prosto. Izžrebanje tekmovalcev bo 3. 1. 1981 ob 20. uri v farni dvorani v Selah

Vodstvo turnirja: Mirko Oraže, glavni sodnik: poslovni predsednik KNTZ Otto Leirouz, prijavnina: 25 šillingov.

Igra se po izločilnem sistemu [pravilnik avstr. namiznoten. zveze] Nagrajevanje sledi po finalnih tekmah. Lepe nagrade. Prireditelj ne jamči za izgubljene predmete.

DSG Sele-Zell
Slovenska športna zveza

„Daj no, vedla si se, kot da so vsi prisluškovali le nama! Kot da nisi še nikoli prenočila na skupnih ležiščih!“

Gledata se in govorita, a ona ve, da je že predaleč od njega, da bi jo lahko besede potegnile nazaj. Nekaj se je razblinilo.

„Če je le bilo mogoče, sem prespala v sobi.“

„Seveda, mestno gospodično žalijo pritajeni vzdih, hihitanje in dvomljivo škripanje razmajanih pogradov. Raje ima intimnost lastne sobe.“

Kako majhen je pravzaprav, je pomislila, ne zna se umakniti, ne da bi jo žalil in jo skušal ponižati. Raz-

„Naj to pomeni, da ostajaš pri svojem?“

V njegove grobe, hrapave roke je položila nekoč vse svoje zaupanje. Bil je le človek in te roke so bile samo zunanja podoba, ki ni imela nič skupnega z njegovo notranjostjo.

„Koliko misliš, je še ostalo v meni po vseh najinih besedah in nebesedah?“

„Torej sem pri tebi odpel?“
„Če si jemal najin odnos kot popevko enodnevnico, potem se je res že izpela.“

Ničesar več ni bilo, kar bi mu še lahko rekla. Ali on njej. Stala sta

dnevna smuka in suhi, predihani zrak v prostoru izšel iz njih ves sok. Nekaj so pričakovali v tej noči, čeprav še sami niso vedeli kaj. Bilo je v njih, ta napetost pričakovanja, lakomna nestrpnost. Vse so hoteli zajeti v zadnjih urah nekega dneva, neke noči, nekega leta. Kot da se bo s to nočjo končalo neko obdobje njihovega življenja in se bo z jutrom začelo povsem drugačno. Bučna je bila ta silvestrova noč.

V prvih urah večera se je počutila odrinjena in odveč v razigrani, bolj in bolj razbrzdani družbi. Zdelo se ji je, da je po pomoti zašla mednje, oni pa ne vedo, kaj bi z njo, krhko mestno gospodično. Sedela je med njimi, ob njem, majhna in še manjša v svoji izgubljenosti in ni vedela, kako bi postavljala besede, kam bi z rokami, kam z nasmehom. Ni ji bilo prav, da ji ni pomagal pri zbližanju; bližji je bil njim kot njej. Kot da je namenoma pozabil nanj, ji je včasih notesano obrnil hrbet.

„Zapojmo kaj!“

Rjaveli so, ne peli, vendar jo je petje potegnilo k njim. Celo rada jih je imela: zaradi njihove robotosti, hrupnega smeha, spogledovanja z vsemi dekleti in predvsem zaradi tega malce solzavega petja, ki jo je čudno ganilo. Kot da čutijo, kako se izteka jo zadnji trenutki pred polnočjo. Nad prostorom je obvisela tišina, obnemeli obrazi so se prelili v mehko zasanjenost, napol izrečene besede so ostale brez odmeva. Tišina se je prelomila v temo, vanjo so pljusknili cmoki poljubov, stiski rok. Nekdo je obrnil stikalo, sverloba se je odbila od smejočih se obrazov, ali se ujela v zatajevanih solzah v očeh. Nekdo je položil ploščo na gramofon, da se je hreščča glasba vsiljivo zagnala mednje. Kot da hoče preglasiti trenutek mehko. Prostor se je neopazno raztegoval in nenadoma sta bila sama sredi praznine, politih miz in prevrnjenih kozarcev. Čisto sama. Zasmejala sta se, se prijela za roke in stopila na stopnice. Čudno strme so bile in nerode, da so se noge zade-



vale obnje. Topel, zatohel zrak jima je buhnil v obraz, ko sta počasi in previdno odprla vrata k skupnim ležiščem. V ozkem soju baterije sta poiskala svoja pograda.

„Ugasni proketo brljivko!“ je zarezalo izpod neke odeje, ki jo je oplazil slap svetlobe. Ugasnil je baterijo in se zarezal v temo. Odvrгла sta vrhna oblacija in se hlastno zavila v vlažne, mrzle odeje. Tišina. Potem se je njegova roka previdno, a odločno prerinila pod njeno odejo in se poželjivo zajedla v njeno razgredo, mehko kožo. Ni je zavrnila, ker si je želela njegove bližine, dotika. Ko pa je bila vse bolj zahtevna, skoraj nasilna in je začutila ob sebi njegovo vročo, po vinu zaudarjajočo sapo, se ji je uprlo. Previdno se je umaknila na rob pograda. Za trenutek je ob-

ležal, presenečen, potem pa je še bolj lastniško segel po njej.

„Prosim, ne tukaj,“ je nehote trdo odrinila njegovo roko. Njega. Sunkovito se je potegnil na svoj pograd in togo obležal.

„Ne zameri, prosim,“ je rekla.

„Ni za kaj,“ je vrgel ledeno v strop pograda nad seboj. Užaljen je, je pomislila, in hoče, da to vem, da čutim. Strmi v temo z rokami pod glavo in stiska ustnice. Ali pa ne. Zdaj ne more več zatrdno reči, da ga še pozna. Drugačen je v temi sobe, odmaknjen, mrzel. Morala bi mu reči: Nisem zavrnila tebe, zavrnila sem okolje, ki valovi v sopečem zlivanju in predajanju. Jaz tega ne zmorem. V prisotnosti vseh teh ljudi, bolj ali manj po naključju zbranih v istem prostoru, je moje pričakovanje otrpnilo. Zdi se mi, da bi bila potem last vseh, kot da sem se predala vsakemu izmed njih. Morala bi... čemu le, on se nič ne vprašuje, zanj je pomembno le to, da dobi, kar zahteva. Koliko se še poznata?

Zastala je v strmini in se ozrla. Stal je daleč pod njo, tesno ob njem pa neko dekletino in pršeč sneg okrog njiju. Koliko njega je še ostalo v njej? Nič. Ne bo jokala. Vse rane se zacelejo. Tiste na dlaneh, ki se je vrv pekoče zarezala vanje, ko ga je obdržala pri padcu, in te, ki so nastajale po malem.

Odpela je smuči, si jih zadala na rame in trdno stopila v še neizhojeno belino novoletnega dne.

Novoletna noč

vrednotiti hoče prav vse, kar je bilo med njima.

„Ja, rada imam intimnost. Prostora in trenutka.“

Morda, je pomislila, ko je zaman iskala v njegovem zagorelem obrazu tisto mehko, ki jo je nekoč v gorah tako pritegnila in osvojila, morda je bil izvor njunega nerazumevanja v tem, da sta izšla iz različnega okolja. Včasih se je počutila ogoljufano, ker jo je življenje izplavilo v mestu. Sovražila je sebe in mesto, dušila jo je mestna zaprtost (čutila je, da ji bo nekoč podlegla tudi sama), laž in človekov strah pred samim seboj in pred drugimi, odtujenost. Stiske utesnjene človeka so jo plašile. Bežala je iz mesta. Vse je bilo beg. Tudi poti v gore so bile beg in iskanje hkrati. On tega ni poznal. Zrasel je v prvobitnem okolju narave, ni občutil še strahu pred praznimi, stisnjenimi zidovi mesta. Tako življenje ga je samo oplazilo (delal je v tovarni v večjem kraju), ni ga zaznal, ker ga ni doživljal. Vse, kar je izhajalo iz mesta, iz njemu tujega okolja, je meril po tem bežnem dotiku. Tudi njo.

„Daj no, ne igraj vendar tako krepotne deklice. Na svojih poteh po gorah se vendar nisi mogla kar tako izogniti vsakršnim izkušnjam. Mislim, tudi tistim, skritim, postelnim. Preveč dobro poznam dekleta, da bi lahko verjel tvoji sramežljivosti.“

Njegova prisotnost ji je postala nenadoma nezno. Obrnila bi se in stekla kam daleč proč, kot da bi z begom lahko sprala s sebe vse davne, žgoče dotike njegovih pogledov in rok. Vse davno postane naenkrat odveč, obtežuje te in pritiska k tlom.

„Kakor hočeš. Ne mislim te prepričevati o nasprotnem,“ je rekla.

tam, kot dva tujca, še manj kot to, ker sta vse vedela drug o drugem in si nista mogla več ničesar dati. Ali vzeti. Vez, ki so jo spletle samotne poti v gorah in stenah, se je ob prvem nepričakovanem sunku pretrgala. Nekoč prej se je morala že nasekati, je pomislila, ne šele sinoči. Morda pa to sploh ni bila vez.

Obrnila se je in se zagrizla v breg, da je ječal zmrznjeni sneg pod smučmi in je ječala njena notranjost. Z vsakim vbodom palice v sneg se je bolj in bolj odmikala od njega. Ni se ozrla, a je čutila, kako z vsakim korakom popušča napetost v njej. Kot popusti nateg vrvi, ko se prebiješ čez strupeno previsno steno v strehi. In kar čutiš potem tam na vrhu, kako se izceja iz tebe nekaj morečega, težkega in si nenadoma ves mehak pa voljan. Ne, tisti dogodek sinoči ni mogel raztrgati tega, kar naj bi ju vezalo. In kakšna noč je bila to! Kozarci so se praznili, kot da je celo-



Valentin Polanšek

62

BRATOVSKA JESEN

II. del

Jernej je bil dirigent, ki je skušal svoje pevce izuriti, da bi pomaloma tudi kam drugam hodili pet, ne samo doma ob cerkvenih in drugih priložnostih.

Poznam Koreja. Da so ga ti vrage šapnili in za toliko let vtaknili v keho, je pa hudič!“

„Z zborom sedaj ne gre prav naprej. Mladi kaplan Tevži ima spet svoj okus in nas uči drugačne pesmi. Predvsem pa mu gre za cerkveno petje. Nič proti temu. A za samostojen koncert ne moremo samo svete pesmi peti.“

Tako je Matevž pravzaprav prvič izostal nekaj tednov. In Lonka je bila svojevrstna dečva. Ko je bila zadeva že izvršena, se je otročje bedasto izgovarjala:

„Ni te bilo blizu, pa sem se tako odločila. Sem pač ženska.“

Odločitev pa je bila ta: poročila se je s čebelarjem. Kar v resnici nihče ne bi verjel.

Zdaj je res krožilo med ljudmi več novic. Ali so bile resnične ali ne? Ali so bila gola obrekovanja? Kako pravi narodni pregovor: Če hočeš, da te osirajo, se moraš poročiti, če pa hočeš biti pohvaljen, moraš umreti!

Dejalo se je tudi, da sta morala na višje cerkveno mesto, škofu ali samemu papežu, plačati precej denarja za dovoljenje za poroko tako bližnjih sorodnikov. Govorilo se je, če je bilo res? Na vsak način ta dogodek ni

bil vsakdanji: da nekdo jemlje za svojo ženo lastnega brata hčerko. Tako je bilo.

Za to novico je zvedel oče Jožef, ko se je iz daljne domače grape vračal na delo. Odločil se je, da bo vzel Matevža predse in mu od konca do kraja povedal. Očetovsko lepo. Pa tudi v drugih rečeh se hoče sinu izpovedati. Končno je čas.

Tako je tudi storil. Imela sta dovolj časa. Bila sta v tujem kraju čisto pod Košto notri, kot samotarja v neznanem čudovitem zatočišču, kjer ju ne more motiti živa duša. Matevž je sedel nemo na štoru poleg očeta. Poslušal je. Kaj si je mislil? Toliko je bilo nepričakovanega hkrati. Toliko takih reči, ki jih ni pričakoval. Kaj se je v njem dogajalo, tudi oče ni izvedel. Razvozljati pa ni mogel.

Po tistem je odjadril Matevž sredi belega dne v gostilno v dolino in je tri dni pil in igral na hišno harmoniko. Potem je ležal na skednju kot ubit. Takega ga je oče našel.

Obema, čebelarju in Lonki, se je poznala pristna tolminka kri, ko sta se odločila za poroko. Največ je bilo govora o premoženjskih zadevah, ko sta prišla do tega. Čebelar je razkril svojo skrivnost glede prihrankov. Niti Lonka, ki je bila v takih zadevah preračunljiva, ni pričakovala tako lepe vsote.

„Potem je še tvoja hišna dota in moja od materinega grunta!“ je skoraj barantaško dodala.

Računala sta in prišla do presenetljivega zaključka, da brez nadaljnega lahko kupita srednjeveliko posestvo.

„Ko drugi crkajo in gredo na licitacijo, bova pa midva iz svojega brez dolgov začela gospodariti. Bova jim pokazala, kako se dela na kmetih!“ se je posestniško razživila.

Čebelar je bil dosti preudaren človek in je seveda na tistem primerjal tudi svoji drugi nevesti: Kaj bi mogla Tončka dodati? Ničesar nima, le kar z golimi rokami pri-

služi. To pa meni čebele ob dobrih letinah večkrat donašajo. Kaj bom, od gole ljubezni in zapeljive dečve v postelji ne morem priti do lastnega posestva. In pri Gelci? Prav tako, preberaška je. Sicer se mi smili, toda kaj morem jaz zato? Iz usmiljenja se mi Tolminci ne moremo žegniti, tedaj ne bomo nikamor prišli. Seveda je najboljša rešitev, če je vse skupaj: ljubezen, prava ljubezen in lepa dečva in še lepša dota! Take loterije ne morem zadeti, kot jo je brat. Lepotico je dobil, kmečko hčer edinko. Vse mu je prinesla k hiši, ljubezen in še cel grunt povrhu. Madona, take sreče nima vsak kot moj brat! Seveda me moti, da sva si z Lonko tako blizu v sorodu. Pa pravijo zlobni ljudski jeziki, da so otroci iz takih zakonov iz bližnje žlahte zanič. Ne bi trdil tega. Kako je Lonkin sin brijten, še bolj kot kak otrok iz drugega zakona. Zamotanost je že precejšnija: Kako sta si sedaj Lonka in njen sin v sorodu? Seveda, bratranca sta si ob enem! Smejati se moraš, kaka zmeda. In če bova imela z Lonko še več otrok, kako si bodo pa ti v sorodu? Ne samo bratje in sestre. Tudi v prvi žlahti si bodo! Eh, kaj bom to premišljeval. Saj mi župnik tudi ni preveč branil. Dejal je celo, bolje da se poročita, kot da bi bilo še več pankrtov na svetu.

Onstran Ojstre sta kupila kmetijo. Glede čebelarjenja je bil v marsičem na boljšem. Zlasti z jesensko pašo na ajdi.

Na rozalskem žegnanju se je Lonka prvič po več kot treh mesecih spet videla z Matevžem. Tončkino hčerko je imela poleg sebe, ki je medtem postala prikupna blondinka, prava lutka. Ker je Matevža poznala, je mala kar poprosila:

„Mi boš lecatov srček kupil in medice?“

Matevž je povabil obe, Lonko in Kristinko. Govorila sta tako, kot da sta le bežna znanca. Nihče se ni dotaknil tistega, kar ju je oba spravljal v sprotno zadrego, da sta



MADLENA NOWAKOJC

Novoletno zbujanje

Sredi noči se zbudim. To se sicer zgodi redko, ker trdno spim, saj sem še mlada. Nato odprtih oči preiščlujem, kaj me je pravzaprav prebudilo. V sobi in zunaj je vse pri miru. Tedaj zaslišim nedaleč bobnanje. Ne, to nikakor ni daleč, prav blizu. Nekdo potihoma bobna.

Obrnem svoje še napol zaspane oči na nočno omarico, od koder prihaja ta zvok.

Kaj pa je to? Pomamem si oči — ne motim se: na moji nočni omarici stoji vojak in bobna. Sedaj stopi nekaj korakov naprej. Tak, tak...

Sinoči, na starega leta večer, sem s svojimi sestrami in brati po stari navadi stopila svinec in ga polno žlico vtila v mrzlo vodo. Vsi smo bili zelo zaskrbljeni nad tem, kar je nastalo iz olja in vode.

Naš oče je dejal, da to ne napoveduje vojne, pač pa bomo še letos dobili nov „Trabant“, saj je figura podobna znakaženemu avtomobilu!

Mladi smo potem še dalje talili svinec in ulivali figurice, da smo nazadnje imeli polno posodo vsakovrstnih vojakov. In Mato je posodo z njimi odnesel v sobo k našim drugim igračam.

Toda od kod se je vzela ta vojak z bobnom v moji sobi? Kot da bi uganil moje misli, je moj nočni gost povsili svoj bobenček na stran in začel pripovedovati:

„Temu se čudiš, Madlena, da me nepričakovano vidiš pri svoji postelji! Stvar je taka: Ko sem bil sinoči ulit, me je nekdo od

vas pljusnil, da sem padel pod mizo. Tako sedaj stojim pred tabo.“

„Zakaj si me zbudil? Umakni se in pusti me spati. Tako sem trudna...“

Za trenutek zatisnem oči — ne vem natančno, kako dolgo — in že jih spet odprem, glej ga — kakšen je — na prav istem mestu drug vojak z dolgim kopjem in debelim kijem. Ojoj, da ne navali name!

Ta mora biti iz tistih časov, ko še niso streljali s smodnikom.

In dolgo brado ima... Ali se to spodobijo vojak z brado!

Na smeh mi gre, toda ta junak iz starodavnih časov strogo gleda vame. Nazadnje zatrobijo z velikim rogom, ki ga je imel povešenega, in začne pripovedovati z oglušujočim glasom:

„Deklica draga, ti bi danes ne bila lužiškosrbska, ko bi se mi tisti čas ne upirali strašnemu Geronu. On je hotel uničiti lužiškosrbski narod. Takrat je ta največji krivec lužiškosrbskega ljudstva trideset naših knezov — jaz sem bil med njimi — povabil k sebi na grad kot goste, da bi tam podpisali premirje med Lužiškimi Srbi in Nemci. Toda kako nas je on nalagal in prevaril!

Neusmiljeno je dal ta izdajalec napasti in umoriti naše najboljše, ko so bili brez obrambe.“ Samo jaz sem pobegnil...

Kaj je treba tebi to pripovedovati dalje, kar se je takrat strašnega zgodilo: Vi se učite to danes na SRWS...“ (= v šoli).

In jaz bi seveda zasnula in trdno zaspala, ko bi ta bradati lužiškosrbski junak še enkrat močno ne zatrobil.

In tretjič vzdihnem: naenkrat stoji na nočni omarici mlad vojak z znanim obrazom v uniformi naše ljudske armade. Ni on takrat, ko sem jaz stopila v devetega, hodil v dvanajstega?

„Kaj pa ti tu počneš?“ ga začudeno vprašam.

On se mi zasmeji, mi prijateljsko pokima in v materinem jeziku pravi:

„Ne veš, kaj to pomeni, če se mlademu dekletu v novoletni noči prikaže mladenič!“

„Ne, prav nič ne vem,“ mu odgovorim.

„No tako, ljuba Madlena, počakaj še eno leto. Morda se v prihodnji novoletni noči vidiš spet. Tako dolgo pa v miru spi — zate ga varujem.“

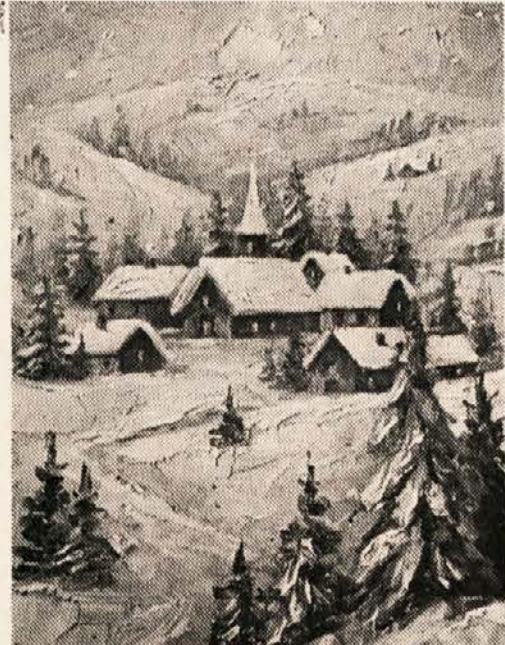
* To dejanje omenjenega frankovskega kneza Geronu je eden od motivov tudi v Jurčič-Levstikovem Tugomerju.

Rahlo pada

*Rahlo pada snežek beli
na vrtove, biše
in na okna nam ledene
rože mrazek riše.*

*Stiskamo se k topli peči,
kaj nam mar je zimal
Pravljice nam mati pravi,
dokler ne zakima.*

*V nas je sreča in veselje,
naj je mraz, naj vroče,
in zato veselih dni si
mlado srce boče.*



Križanka „Sneženi mož“

Dragi mladi prijatelji!

Počitnice so pred vami in prazniki se bližajo. Torej boste imeli dovolj časa, da se otrešete šolskih skrbi in se malo bolj posvetite razvedrilu. Sankanje, smučanje in kaj vse vas čaka v zimski naravi. Po dnevih v snegu in mrazu pa so še posebno prijetni večeri v zakurjeni sobi. Ob takih večerih je dobrodošla lepa knjiga, tudi kakšna križanka ali druga uganka je lahko zelo privlačna.

Zato smo vam za praznike spet pripravili križanko, pri kateri vam želimo vsaj malo zaposlitve in veselja. Ni težka, tako da se je boste lahko lotili brez večjega napora. Vloženi trud pa vam bomo tudi še nagradili: med tiste, ki nam boste pravočasno poslali pravilno rešitev, bomo namreč izžrebali tri nagrade v obliki lepih slovenskih knjig.

Torej na delo in veliko zabave. Rešitve pa nam pošljite najkasneje do 10. januarja 1981 na naslov: Slovenski vestnik, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Vodoravno: 1. število z dvema ničloma; 3. središče vrtenja; 5. okrajšava za novo leto; 6. vsipava, polni v vrečo; 9. ljubkovalna oblika moškega imena; 10. del obleke, kamor spravljamo potrebne in nepotrebne stvari; 11. spomladanska cvetlica; 13. glas, zvok; 14. manjša naselje; 16. dobimo ga pri krstu; 17. glavno mesto sosednje države; 19. del tedna; 21. domača pernata žival, zmanjšev.; 23. žila brez i.

Navpično: 2. števniki; 4. okrajšava našega lista; 5. predlog; 7. po njemu je imenovana naša križanka; 8. kratka povest, ki jo otroci radi berejo ali poslušajo; 11. kazalni zaimek; 12. medmet smeha; 13. katran; 15. moški po-



tomec; 18. začetnici primorskega pesnika, ki je znan tudi po svojih mladinskih pesmih; 20. enaka samoglasnika; 22. okrajšava za slovenski.

Pametne misli

- Človeku se lahko zabrani vse, razen upanja v prihodnost.
- Solze so tihi jezik bolečine.
- Otrokova laž je delo vzgojiteljevih rok.
- V otroški igri je često globok smisel.
- Pogovor je most med ljudmi.
- Knjige so naočniki, skozi katere opazujemo svet.
- Otrok govori pri sosedih to, kar oče in mati govorita doma.
- Jezik je brez nog, vendar preteče na tisoče milj.
- Izkušnje so najboljša šola; samo šolnina je zelo draga.
- Ne oziraj se na to, od kod prihajaš, temveč glej, kam greš.
- Kar roka daje, naj jezik ne jemlje.

pila medicno, ne da bi vedela, da sta potem pod lipo pila pivo, ne da bi vedela, da sta jedla tudi klobaso in krap, ne da bi vedela, da ga je ona povabila na dom, ne da bi vedela, da nista šla domov, marveč na ples v prvo gostilno. Kristinka pa ju je spremljala, ju stalno zabavala z vprašanji, na katera ni dobivala pravih odgovorov.

Matevža so vpregli za dodatnega godca. Sprejel je in prejšnji harmonikaš je segel po trobenti, pa sta jo dajala.

Lonka je morala s Kristino domov. Sploh je morala domov. Sedaj šele je opazila, da mora biti kot gospodinja zgodaj doma, da pripravi kosilo, da bo pogostila tudi vsakega Ojstrovčana, ki nemara pride danes, kajti to mimo je šla steza bližnjica v domačo grapo.

In Gelca je prikoral mimo s sinom. Gregijeva Zefa je bila zraven njih. Lonka je zletela pred hišo, pa so morali vsi vstopiti. Bila je gostoljubna in osemletni sine je še in še ogledoval prijazno žensko, ki se je živahno sukala po hiši, zbrnela v kuhinjo in jih poleg drugih izvrstno pogostila kot le nekaj. Ljudje so bili zadovoljni, jedli so dobro in odrasli so dobili še močno pijačo, strdno žganje. Sinu in drugim otrokom pa je dala vkuhanne brusnice z vodo zredčene. To je bilo dobro!

Sin je opazil, da se materi vselej trese glas, kadar govori z imenitno gospodinjo. Ko je prišel oče čebelar, se je pozorno pobrigal tudi zanj. Samo materin glasek je postajal še tanjši in je podrhteval še bolj.

Korijevi pevci so bili navdušeni in požrtvovalni. Morda samo v vas h kakemu prav zalemu dekletu bi hodili tako dolgo pot! Morda? Ali pa tudi ne! Vsi so bili zaposleni in so hodili na pevske vaje. Utrujeni od svojega dela, pa jih je vseeno poživljajoče spreletavalo, ko so se preoblekli. Zakrpana in kajkrat tudi zamazana in raztrgana delovna obleka je zletela v kot in smaknili so v bolj praznjo opre-

mo. Delovna obleka so bile češče le cunje, ki so jih pač nosili, ker so na vseh koncih morali štediti. In pri določenem delu tako nisi mogel biti čedno oblečen. Za dom pa je bila vsaka capa dobra. Bogne daj, da bi te kdo od boljših ljudi iz trga videl v taki našemljenosti!

Petje pa je bilo nekaj prazničnega. Ne samo na zunaj. Zlasti znotraj. Pozabili so vsakdanje tegobe. Pospešili korake, lase so imeli lepo počesane in čevlje seveda brez madeža. Med potjo so se morali izogibati luž na bornih kolovoznih poteh. Ni bilo tako enostavno priti čeden pod noge iz grape v Kaplo. Zato so nekatere lepoticke imele navado, da so se pri Micki tik pred trgov preobuvale: iz grape so prišle v visokih trepežnih čevljih, tam pa so obutev zamenjale in obule svetlikajoče nizke čevlje, tudi take s šilastimi petami. V tistih letih je bila celo pri moških redkost, da bi na kmetih nosili nizke čevlje. To so delali le bolj izbirci, malce spogledljivi lepoticke.

Pevci so prihajali iz vse kapelške okolice: največ jih je bilo iz Ojstrovine, potem sta bila Priševa dva iz Meddolja, Ernest in Jakej iz Ovčevja, pa podpeški Pepi in obrvrški Lip. Ojstrovčani so bili Korej, kdaj je še pristopil tudi njegov oče, ki je bil izvrsten muzikant na več instrumentov, pevovodja tako vmes pri cerkvenem zboru. Potlej Čmanovi trije — Lenart in Jaki in Tonej. Više gori so bili še Perčev Miha in Zleževi, nato Sončarjev Domen in njemu nasproti v grapi v osoju Vojdov Tone, grčav drugi basist, ki je grmel iz svojih prsi. In končno še Matevž, ki so ga še vedno šteli med Ojstrovčane, četudi je stanoval zdaj tu zdaj tam.

Pevci so se med sabo prijateljsko imeli. Radi so se podregavali tudi glede kake skrite ljubezni. To se je dogajalo zlasti z Domnom in njegovo Minko. Tudi Matevža so si kdaj privoščili, a na previden, fantovski način. Zameri ni bilo.

Največkrat je bla pevska vaja na Korijevem domu. Tam je bilo prijetno. Mlada zala gospodinja, sorodnica nekaterih pevcev, jim je tudi znala postreči. Domačija je bila sicer majhna, a znali so zgledno gospodariti. Tako, da je krožila govorica: Pri Korijevih so tako skrbni, da še kaplja vode ne pade stran.

Ker je bilo dosti pevcev in je vsak praznoval enkrat na leto god in rojstni dan, so imeli tudi priložnost po vajah podaljšati skupnost z dodatno družico. Zdaj je prinesel ta od doma kako kapljico, zdaj drugi.

Razen vaj je bilo lepo število drugih priložnosti, da so se dobivali, tako na fantovskih in moških nedeljah, ko so peli pri maši, na raznih godovanjih, pri florjanjevanju, pri krščanskih naukih, ki pa so bili obenem tudi srečavanja tihotapcev, divjih lovcev, mešetarjev za tako ali drugo reč, tudi za morebitne neveste, pa veseljakov in plesalcev, četudi je župnik večkrat ob koncu svojega dela glasno želel, naj ne bi plesali; pa še političnih zaupnih sestankov, za katere so skrbeli Korej in aktivisti delavskih strank. Vsekakor je tak krščanski nauk kajkrat prerastel v množično srečanje in vsak je prišel do svojega. Bile so kmetije, kjer mošt ni bil tako zaklenjen, da ga ne bi prodali kak liter. Ali tudi žganje. Ali pa so dajali pijačo tudi zastonj. za največjo potrebo.

„Če je potreba večja, ga je treba popiti malo več!“ se je radoval prvi basist Lenart in naredil nekaj krepkih požirkov, da je zlato se svetlikajoča domača pijača vidno usihala v vrču.

„Nagovorim brata, da ga nam proda še nekaj litrov, če boš tako izdatno basiral!“ je izzival Vojdov Tone.

(Dalje prihodnjič)

Korenine prihodnosti so zmerom v preteklosti

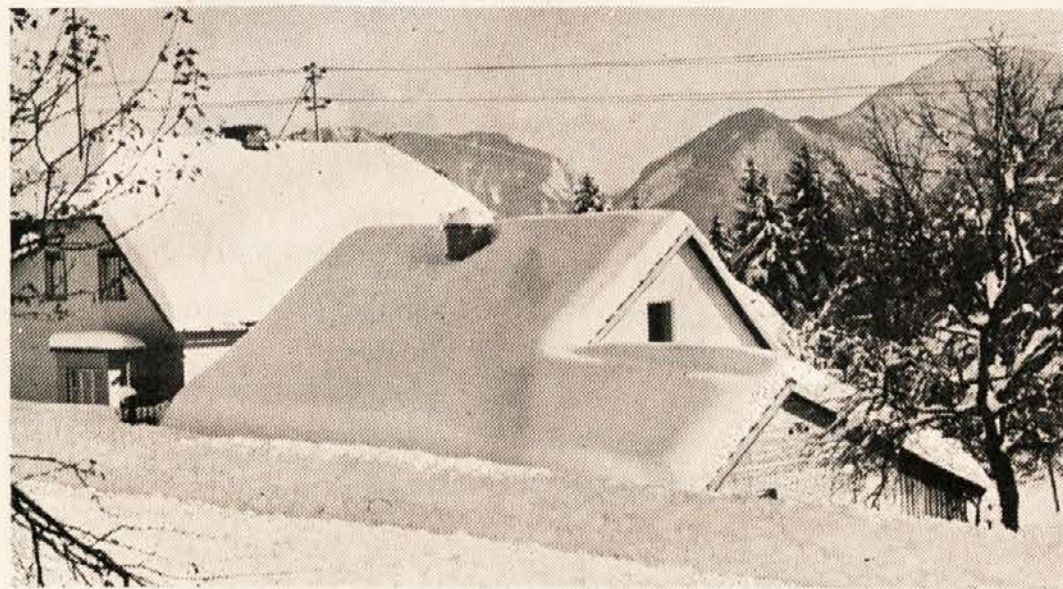
(Božično-novoletni običaji)

Decembra, ko se jesen najgloblje pogrezne v zimo, je najtemnejši, najodljudnejši čas — čas hudobnih duhov, urokov, demonov, „volčji“ čas, čas smrti. Toda ko odide Sonce najdlje od Zemlje, se začne znova vračati k njej. In v tem vsakokratnem vračanju Sonca kot vira življenja na Zemlji je tudi podlaga za mnoge prastare zimsko-pomladne običaje raznih ljudstev. Zimsko-pomladne zato, ker se leto takrat, ob svojem umiranju, tudi zmerom znova rojeva.

Nič čudnega ni torej, da čas zimskega Son-

črt moč nad hudobnimi dušami. Lahko se je pritihtopil do hiš in odnesel iz sobe tiste, ki so bili namenjeni zanj, jih vrgel v vodo in spremenil v volkove. Zato so od hiše do hiše hodili koledniki, otroci, ki so voščili novo leto; ponekod so tem kolednikom, ki so za svoje voščilo dobivali darove, pravili tudi „volčki“.

Tudi v ljudskih običajih v Prekmurju se je ohranilo izredno veliko praslovansko-poganskega. Tam morda še toliko več kot marsikje drugod, ker je bil ta svet med najbolj oddaljenimi slovenskimi deželami, tisoč let odrezan od drugih Slovencev, na križpotju in-



čevega obrata sovпада pri mnogih ljudstvih s prastarim poganskim praznikom rojstva nepremaganega Sonca. V današnji evropsko zahodni, krščansko opredeljeni terminologiji je to božično-novoletni čas.

Novo leto na svoj sedanji datum ni bilo postavljeno pred tako davnimi časi, kakor bi to morebiti kdo mislil. Naš sedanji — gregorijanski — koledar ga je na ta datum, 1. januarja, postavil šele leta 1582. Toda tudi po tistem se je po delu sveta, koder se zdaj ravna po imenovanem koledarju, uveljavil šele razmeroma precej počasi. V Sovjetski zvezi je, na primer, 1. januar kot začetek novega leta obveljal šele po oktobrski revoluciji. Stari Rimljani so leta sprva začeli šteti z zimskim solsticijem — zimskim Sončevim obratom 21. decembrom in šele po reformi, ki jo je uvedel Cezar, s 1. januarjem. Srednji vek je tudi pri štetju časa skušal izbrisati sledove močno ukoreninjenega poganstva in je zato marsikje začetek novega leta želel učvrstiti na kakšen pomembnejši krščanski praznik. Velik del zahodne Evrope je začetek novega leta obhajal 25. marca, ko je sicer praznoval dan Marijinega oznanjenja; na britanskih otokih so ta dan proslavljali 25. decembra, medtem ko je večina južnih Slovanov novo leto začela s 1. septembrom. Toda večina staroslovanskih navad — kakor je to mogoče razbrati iz današnjih, še živih, izumirajočih ali že izumrlih zimsko-novoletnih običajev — postavljajo umiranje starega in porojevanje novega leta v čas ob koncu decembra in na začetku januarja.

Kadar govorimo o naših božično-novoletnih običajih, katerih korenine segajo velikokrat daleč nazaj v praslovanske čase, je potrebno (kakor nasploh pri naših ljudskih običajih) poudariti njihovo pogansko poreklo. Stari običaji so se namreč trdovratno ohranjali tudi po tistem, ko je sicer po preganjanem in premaganem poganstvu med našimi predniki zavladalo krščanstvo. Ti običaji so sicer spremenili svoje zunanje „oblačilo“ in so se „pokristjanili“, toda njihovo bistvo je kljub temu ostalo pogansko. Tudi v tem se je torej izkazala kljubovalnost naših prednikov vsiljevanju tuje nadoblasti, ki je prihajala nadnje ne samo z mečem, marveč tudi s križem.

Čas v znamenju umiranja starega in začetka novega leta je bil pri naših prednikih poln običajev s čarodajnimi nameni, ki so značilni za čas na prehodu starega leta v novo, to je, ubraniti se vsega zlega in vseh nevarnosti za prihodnje novo leto, doseči hkrati rodovitnost, zavarovati si srečo in izvedeti prihodnost.

Naj je ta čas tod, koder so se naši predniki naselili in so jih — zvečine krvavo, v boju za svojo nadoblast — tuji pokristjanili, sovpadal s krščanskim praznovanjem božiča, je vendarle v ljudskih običajih še dolga stotletja ostajalo veliko poganskega. Med drugim so tako dvanajstim nočem, času med (krščanskim) božičem in tremi kralji, na Štajerskem pravili „volčje noči“, zakaj v tem času je imel

terosev mnogih sosedov-osvajalcev, med katerimi so bili tudi Turki, in ki se je lahko ohranil samo z veliko trdoživostjo — tako tudi z močnim oklepanjem starih navad in običajev ter starega jezika.

Kakor na drugih območjih Slovenije se je tudi v Prekmurju ohranilo vsaj do prvih desetletij našega stoletja precej običajev, ki so tako ali drugače povezani s čarovnijo. Kot piše Boris Orel (Slovenski ljudski običaji, Na-

rodopisje Slovencev), so tako o božiču postavljali kmetje po polnoči pred hlevna vrata brano, da bi se živini ne približale čarovnice in ji škodovala. Na dan pred božičem so po kosilu tresli sadno drevje in pri tem govorili: „Naj bo tako polno, kakor je moje črevo!“ S tem so želeli sadno drevje čisto skladno s poganskim uročenjem pripraviti do tega, da bo v naslednjem letu dobro obrodilo. To uročenje (s tresenjem) pa so opravljali tudi v zvezi z drugimi rečmi. Spet Boris Orel: „Ko pride v Mali Polani v Prekmurju gospodar od polnočnice domov, gre v vse svoje hišne, hlevne in gospodarske prostore. Vse, kar hoče prihodnje leto imeti v izobilju, strese in premakne — živino v hlevu zgoni z mesta, denarico strese, žito, kruh in drugo.“

Torej vse v znamenju novega leta, ki naj bo polno, rodovito in bogato.

Ob božično-novoletnem času je tudi voda posebno zdravilna. O tem pričajo običaji od najbolj vzhodnega do skrajno zahodnega s Slovenci poseljenega območja; običaje z vodo je ohranila Rezija na zahodu enako kot Prekmurje na vzhodu. „V Prekmurju,“ piše B. Orel, „se mora po večerji na sveti večer vsakdo umiti v posebni vodi, v katero so dali rože, ki so jih na Veliki šmaren nesli k žegnu. Kdor se v žegnanih rožah umije, bo lep in zdrav; če pa se ne umije, bo dobil kraste in lišaje. Z istim namenom se prekmursko dekle na Štefanovo umije z rdečim jabolkom, to je z vodo, ki je vanjo vrgla rdeče jabolko. Ta zadnji prekmurski običaj pa je pravzaprav že inačica novoletnega darovanja vodi, ki je zlasti udomačeno v Beli Krajini in na vzhodnem Štajerskem.“ Seveda pri tem lahko vidimo, da je „prispevek“ krščanskih časov in navad samo tanka koprena, ki ne more zakriti prastaro pogansko teh običajev, ki so v neposredni zvezi z naravnimi pojavi in z naravo nasploh, darovanja njej in pričakovanja dobrega (ali hudega) od nje.

V novejših časih, posebno v obdobju močnega razvoja tehnike in industrije, so mnogi stari običaji odmrli ali se izmaličili, njih prastari poganski pomen se je med ljudstvom sčasoma povsem izgubil. S tem nam razvoj znanosti in tehnike, vse bolj „urbanizirano“ življenje in vtapljanje v „moderno industrijsko življenje“ marsikje morda močnejše spodjedajo naše ljudske, narodne korenine kakor vsi potujočevalni poskusi tisočletja, odkar živimo Slovenci na tem območju med Panonsko nižino in visokimi vrhovi Alp. Zato je toliko bolj dragoceno slehernega ohranjanje starih ljudskih običajev, v katerih so ne nazadnje naše resnične korenine. Dragoceno je od časa do časa spomniti se nanje, „prelistati“ našo bogato preteklost — kajti korenine za bodočnost so zmerom v preteklosti ...

(Po „Rodni grudl“)

Nagradna križanka

V prilogi, ki je namenjena bližnjim praznikom, smo tudi leto pripravili križanko, ker vemo, da je med bralci našega lista mnogo takih, ki radi preizkusijo svoje znanje z reševanjem ugank. Pri sestavljanju križanke smo gledali na to, da ni preveč težka, ker bi želeli „zaposeliti“ čim več ugankarjev. Vloženi trud pa bomo tudi nagradili: izbrali smo namreč spet nekaj lepih nagrad — slovenske knjige in gramofonske plošče — ki jih bomo izrežali med tiste, ki nam bodo pravočasno poslali pravilno rešitev.

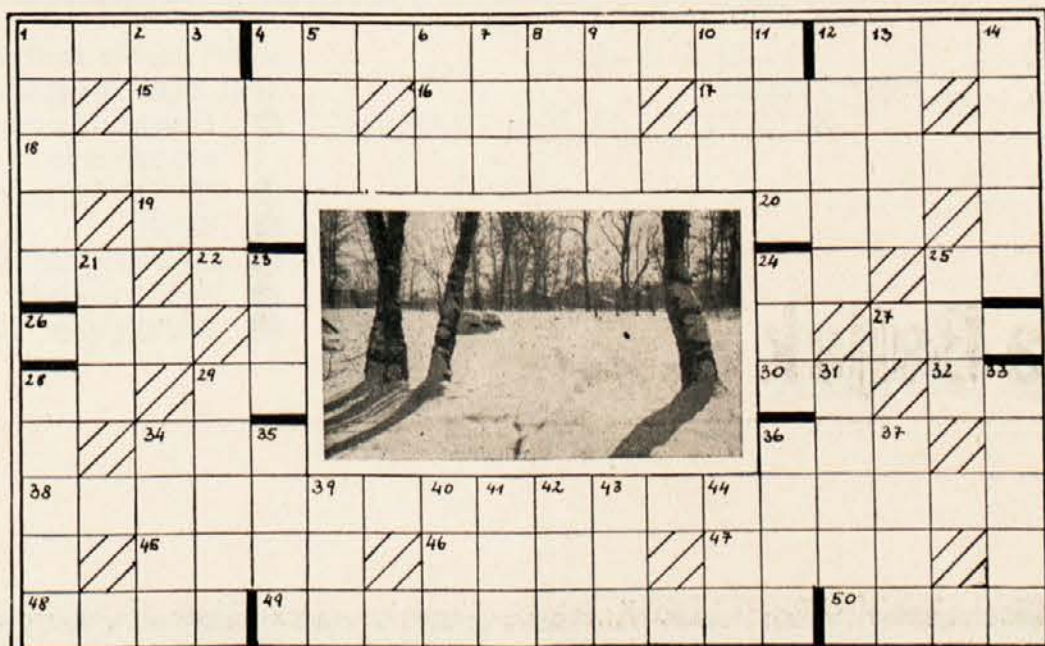
Časa za reševanje imate dovolj, toda ne zamudite 10. januarja 1981 — do tedaj nam morate rešitev poslati na naslov: Slovenski vestnik, Gasometergasse 10, 9020 Celovec.

Vodoravno: 1. azijski dninar, težak; 4. stari prebivalci naše ožje domovine; 12. nedoločni za-

imek (pomeni, da ne samo eden); 15. grški basnopisec; 16. nekdanji avstrijski kancler; 17. Perzija; 19. tuje žensko ime; 20. obžalovanje; 22. medmet bolečine; 24. veznik; 25. začetni imena in priimka slovenskega pisatelja in dramatika; 26. merilka časa; 27. vzvišena lirski pesem; 28. oblika pomožnega glagola; 29. pijača starih Slovanov; 30. začetek abecede; 32. igralna karta; 34. vranji glas; 36. lep; 45. geslo; 46. Cigani; 47. grški bog ljubezni; 48. simbol krščanstva; 49. ena izmed celin; 50. upanje.

Navpično: 1. zdravilo proti malariji; 2. vas v Rožu, kjer je bil rojen slovnica Anton Janežič; 3. drugo ime egiptovske boginje Isis; 4. huda nezavest, tudi decimalna vejica; 5. Akademski pevski zbor, okrajšava; 6. papiga, množina; 7. oblika osebnega zaimka, množ.; 8. kradljivec; 9. ime nekdanj slav-

18. in 38. vodoravno — naše vožilo.



Poezija prometa

Kar se pa prometa tiče, bodi disciplina, red, saj smo dan za dnevom priče, kaj počenja nori svet: ta povzi kolesarja, oni zebro predvija, ta po slivovki zaudarja, drugi znakov ne pozna ... Pratika zato prinaša abecedo za vsakdan.

AVTOV je že kot mrčesa, ALKOHOL refleksi slabi, ASTRONAVT prodre v nebasa, ALKOTEST nam pije kri!

BARKO vozi, kdor ga pije, BIKIKLIŠT hromi promet, BULDOZER po zemlji rijo, BRCA daje ti zalet.

CESTA je prometu dana, CESTNI ZNAK ni za okras, CESTAR je že bila vrana, CIZA ni za zdajšnji čas.

ČEVLUJ treba ni bencina, ČAS rekordom je vladar, COLNU voda je milina, CUT ZA VOZNIJO važen dar!

DRCA transportira hlode, DIESEL prima je motor, DEŽ je mopedom zagode, DIRKO ljubi, kdor je nor!

ESKALATOR so stopnice, EKSTREMIST ni za volan, ELEKTRARNA polni žice, EGOIST je v avtu sam.

FURMAN redko se opaža, FICKO splah še avto ni, FRANCEJ Micko rad prevaža, FRAJER z vespo se podi.

GUMA se drži kolesa, GORA skladi avion, GOFIJO vsak voznik otrasa, GIGA veseli se konj.

HIDROPLAN frči nad vodo, HROŠČ je bil avtomobil, HOJA ni nikomur v škodo, HONDA je japonski stil.

IHAHA kočijo vozi, IKAR total je kot plič, IDIOT vas kar povozil, ICA vleče plug kot nič!

JEZDEC si ožili ritnik, JAREK je prometna past, JAHTA dobra je za piknik, JADRU čoln je za balast.

KARAMBOL zijala zbere, KAMEN cesto popestri, KOLESARJA dož napere, KONJ se ovsa veseli.

LUKNJA v cesti ni užitek, LED voznika preslepi, LIFT nam služi za počitek, LIMUZINA dož drži.

MILICNIK se ne sekira, MOTORIST drvi kot vrag, MOST prometu pot odpira, MOPEDA ne vozi nag!

NOČ nič prida ni za vožnjo, NOGA zmore vsako pot, NAFTA mnogim palni mošnja, NOREC dirka vsepovsod!

OSEL hupa, kadar rigo, OJJE maže, da bolj gre, OBCINO le davek briga, OJNICE moza krote.

PLIN po pameti dodajaj, PREHITEVANJE ni špas, PECEV rajši ne razvajaj, PAMET rabi skozi vas!

RAMPE vzrok so za kolone, RADAR hitreco lovi, RIKSA že v pozabo tone, REVEŽ se pa peš poti.

SOL poledico pobira, SNEG ovira vse promet, SLALOM vozi, kdor ga svira, SUPER tankaj za zalet.

SKARPA avtu se upira, SKODO Čehi delajo, ŠEF mercedes sam šofira, SKOTI peš marširajo.

TANK se ne boji avira, TANDEM je kolo za dva, TOVORNJAK je brez manire, TOVOR vlakom se poda!

ULICA ni dirkališče, UZDA konja ukroti, UPLINJAC ni za stranišče, URA naj te ne podi!

VLAK pa tirih galopira, VOZ po cesti se ravna, VOZNIJO vsak sam kontrolira, VETER voz zvrtni zna!

ZEBRA vožnjo nam zavira, ZEMLJA je kot vrtljak, ZRACNICA kdaj eksplodira, ZMAJA jezdi le junak!

ZABA avto ni poceni, ZLAHTA vozi se zastoj, ZIVCE vsak voznik preceni, ZREBEC ni poceni konj!

(Pavlihovala pratika)

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1981 ŽELIJO



Hranilnice in Posojilnice

Bilčovs
Borovlje
Celovec
Dobrla vas
Galicija
Glinje
Globasnica
Hodiše
Kostanje

Kotmara vas
Ledince
Ločilo
Marija na Zilji
Pliberk
Podljubelj
Podravlje
Radiše

Sele
Slovenji Šmihel
Št. Jakob v Rožu
Št. Janž v Rožu
Škocijan
Škofiče
Šmarjeta v Rožu
Šmihel pri Pliberku

Štebenj pri Beljaku
Št. Tomaž
Velikovec
Vovbre
Ziljska Bistrica
Želinje
Železna Kapla
Žvabek

SPREJEMAJO VLOGE na
Hranilne knjižice
Premijsko varčevanje
Stanovanjsko varčevanje
Varčevalna pisma

VODIJO Vaše žiro račune in mezдне konte

**IZVAJAJO
DAJEJO**

POSREDUJEJO

MENJAJO

plačila in nakazila
posojila in kredite
po ugodnih pogojih
pocenjena posojila za kmetijstvo,
obrt in gostinstvo
in posredujejo tuje denarje

Kmečke gospodarske zadruge

Borovlje
Brnca
Dobrla vas
Globasnica
Št. Jakob v Rožu

Št. Janž v Rožu
Pliberk
Podravlje
Škofiče
Železna Kapla

dobavljajo gospodarske in gospodinske
potrebščine, semenja, gnojila in vseh vrst stavbeni
material
Cene, plačilni pogoji in dostava so ugodni!

Živinorejske zadruge

Globasnica
Libuče

Št. Primož
Žitara vas

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

PAVLIČEVA 5—7
A 9020 CELOVEC
TELEFON 70 5 65 serija, TELEX 2162

- se pri poroča za izvedbo
vseh Vaših denarnih poslov
- Ekspresno prenakazovanje in plačevanje
v tuzemstvo in v inozemstvo
 - Menjalnica po najugodnejših tečajih
 - Safeji
 - Depot knjižic in vrednot
 - Poštni predali
 - Nočni tresor

Poslovalnica Beljak

BAMBERGERGASSE 10